

Analiza rynku turystycznego Brazylii

Joanna Pruchnik

Grupa ORT 2

Nr. Indeksu 32683

2009 r.

Spis treści

Wstęp.....	5
Rozdział I	
Brazylia- podstawowe informacje.....	6
1.1 .Wprowadzenie.....	6
1.2 .Położenie geograficzne.....	6
1.3 .Granice Brazylii.....	6
1.4 .Historia kraju.....	7
1.5 .Ustrój polityczny.....	7
1.6 .Podział administracyjny.....	7
1.7 .Demografia	9
1.8 .Skład etniczny.....	10
1.9 .Statystyki demograficzne.....	10
1.10. Języki.....	12
1.11. Religia.....	12
1.12. Gospodarka.....	12
2.0. Atrakcje turystyczne.....	15
2.1. Regiony koncentracji ruchu turystycznego.....	20
2.2. Środki lokomocji.....	21
a) woda	21
b) bus.....	22
c) samochód& motocykl.....	22
d) samolot.....	26
Rozdział II	
Rynek recepcji turystycznej Brazylii	29
1.1 Rynek kraju Brazylii jako część regionu/subregionu w międzynarodowym ruchu turystycznym.....	29
1.2. Panorama przyjazdów do krajów Iberoamerykańskich wraz z generowanymi przez nie dochodami.....	30
1.3. Kierunki z których przyjeżdżają turyści.....	31
1.4. Przyjazdy do Brazylii.....	33

1.5. Profile turystów	34
1.6. Przychody z turystyki przyjazdowej	49

Rozdział III

Rynek emisji turystycznej.....	51
1.1. Turystyka krajowa.....	51
1.2. Tourism by region of Brazil	51
1.3. Turystyka zagraniczna.....	54
1.4. Wyjazdy do krajów sąsiadujących.....	54
1.5. Środki transportu najczęściej używane przez turystów brazylijskich.....	55
1.6. Country ranking for Brazil Within World	55

Rozdział IV

Znaczenie rynku turystycznego Brazylii dla Polski.....	56
1.1 .Przyjazdy turystów zagranicznych do Polski w mln osób.....	57
1.2 .Przyjazdy turystów zagranicznych do Polski według celów w mln osób.....	57
1.3 Przyjazdy turystów zagranicznych do Polski według grup krajów w latach 2000-2013.....	57
1.4 .Wydatki turystów w Polsce na poszczególne usługi.....	58
1.5 .Ilość spędzonych noclegów w Polsce przez turystów zagranicznych.....	58
1.6 .Zakwaterowanie z jakiego korzystają turyści przyjeżdżający do Polski.....	59
1.7 .Wskaźnik użyteczności turystyki zagranicznej WUTZ 2008	60
1.8 .Polonia z Brazylii.....	64
1.9 Podsumowanie.....	65

Zakończenie

1.1 .Brazil's Travel& tourism Outlook.....	66
1.2 .Country ranking for Brazil within world.....	68
1.3 .Podsumowanie.....	69
 Bibilografia.....	70
Spis rysunków.....	71
Spis tabel.....	72

Wprowadzenie

Niniejsza praca dotyczy rynku turystycznego Brazylii. Zawarte w niej informacje, mają na celu scharakteryzować najważniejsze trendy ujawniające się w ostatnich latach, w kwestii recepcji i emisji ruchu turystycznego wybranej przez autora destynacji.

Autor przy wyborze danego rynku turystycznego kierował się własnymi zainteresowaniami, które w głównej mierze dotyczą tradycji i kultury Brazylii. Kraj położony w południowej Ameryce jest największy pod względem powierzchni i ludności. Cechują go piękne plaże, wspaniały tropikalny klimat, miłość do tańca, muzyki jak i sportu. Brazylia słynie na skalę światową, ze wspaniałego karnawału w Rio de Janeiro, wodospadów Iguaçu, Pantana, amazońskiego lasu. Mnogość atrakcji turystycznych Brazylii - naturalnych jak i antropologicznych, czyni z tego Państwa niezgłębioną kopalnię wiedzy dla jednostek pragnących poznać miejsca szczególne na Kuli Ziemskiej.

Sympatia autora do analizowanego kraju wzięła się także z zamiłowania do tradycyjnego tańca brazylijskiego. Samba-bez niej karnawał po prostu przestałby istnieć. To ona wyznacza rytm zabawy - tempo, żywiołowość, zmysłowość... Jak tańczyć? Poruszając szybko stopami i szaleńczo kręcąc biodrami! Taniec wpisany jest w serca każdego brazylijskiego obywatela.

Praca składa się z kilku tematycznie podzielonych części. Kolejne rozdziały oraz podrozdziały traktują i omawiają poszczególne elementy rynku turystycznego Brazylii. Możemy tu wymienić informacje na temat rynku recepcji i emisji turystycznej, jak i znaczenie tych rynków dla Polski.

Autor przy tworzeniu analizy rynku turystycznego Brazylii korzysta z wielu źródeł informacji. Można tu wymienić przewodniki turystyczne, opracowania z roczników statystycznych Polski i Brazylii, strony internetowe etc.

Rozdział I. Brazylia- podstawowe informacje

1.1 Wprowadzenie

Brazylia (pełna nazwa: **Federacyjna Republika Brazylii**; port. *Brasil, República Federativa do Brasil*) – największe pod względem powierzchni i liczby mieszkańców państwo Ameryki Południowej.

1.2 Położenie geograficzne

Terytorium Brazylii zajmuje prawie połowę powierzchni Ameryki Południowej i rozciąga się w centrum kontynentu, a na wschodzie jest położone nad Oceanem Atlantyckim. Na południu graniczy z Urugwajem, na południowym-zachodzie, z Argentyną, na zachodzie z Paragwajem, Boliwią, Peru., na północnym- zachodzie z Kolumbią, na północy z Wenezuelą, Gujaną, Surinamem i Gujaną Francuską.

1.3 Granice Brazylii

Na terytorium Brazylii można wyróżnić trzy duże krainy geograficzne: część Wyżyny Gujańskiej na północy, Wyżynę Brazylijską na południowym wschodzie, oraz Nizinę Amazonki nazywaną **Amazonią**, na północy i północnym zachodzie. Poza tym na południowym zachodzie leży także część Niziny La Platy. Najwyższym szczytem Brazylii jest Pico da Neblina – 3014 m n.p.m. – na Wyżynie Gujańskiej. Największą rzeką Brazylii jest Amazonka, inne ważniejsze z rzek to:

- Paraná (z wielką zapor Itaipu)
- Rio Negro
- So Francisco
- Xingu
- Madeira
- Tapajs
- Tocantins (z wielką zapor Tucuru)
- Iguau (z wodospadem Iguau)

1.4 Historia kraju

Tereny dzisiejszej Brazylii były zasiedlone przez półkoczownicze plemiona Indian już przynajmniej 6 tys. lat przed odkryciem jej przez Portugalczyków w roku 1500. Przez następne 300 lat Brazylia została skolonizowana przez Portugalię i zamieniona w oparte na pracy niewolniczej dochodowe przedsięwzięcie. W roku 1808 książę Jan (późniejszy król Portugalii Jan VI) wraz z rodziną schronił się w Brazylii przed najazdem Napoleona Bonaparte na Portugalię. Na początku XIX wieku narastały tendencje separatystyczne i w roku 1822 książę-regent Pedro I ogłosił utworzenie samodzielnego Cesarstwa Brazylii. W roku 1889 jego następcą Pedro II został obalony i została utworzona republika federacyjna.

Pod koniec XIX i w 1. połowie XX wieku do Brazylii napłynęło ponad 5 milionów imigrantów z Europy i Azji. W tym okresie dynamicznie postępowała industrializacja kraju i ekspansja w głąb interioru. Rządy demokratyczne trzykrotnie były zastępowane przez dyktatury: w latach 1930-1934 i 1937-1945 rządził Getúlio Vargas, a w latach 1964-1985 szereg generałów wyłanianych przez junty wojskowe.

Po dojściu do władzy lewicy i prezydenta Luli Brazylia wychodzi z głębokiego kryzysu ekonomiczno-społecznego, który był wynikiem olbrzymiego długu publicznego. Powoduje to pochłanianie znacznej części jej dochodu narodowego. Daje się zauważyć napływ inwestycji oraz znaczący rozwój gospodarczy.

1.5 Ustrój polityczny

Brazylia jest republiką związkową podzielona na 26 stanów i 1 dystrykt federalny. Konstytucja Brazylii została uchwalona w 1988. Głową państwa i szefem rządu jest wybierany w głosowaniu powszechnym na 4 lata prezydent. Obecnym prezydentem jest Luiz Inácio Lula da Silva.

1.6 Podział administracyjny

Brazylia dzieli się na 26 stanów (*portugalski*: estado) i 1 dystrykt federalny (*portugalski*: Distrito Federal):

Tabela 1. Podział administracyjny Brazylii

	Stan	Stolica	Ludność (mln)	Powierzchnia (km ²)
1	Acre	Rio Branco	0,557	152 522
2	Alagoas	Maceió	2,82	27 819
3	Amapá	Macapá	0,477	142 816
4	Amazonas	Manaus	2,81	1 570 947
5	Bahia	Salvador	13,1	564 273
6	Ceará	Fortaleza	7,43	145 712
7	Dystrykt Federalny	Brasília	2,05	5 802
8	Espírito Santo	Vitória	3,1	46 047
9	Goiás	Goiânia	5	340 118
10	Maranhão	São Luís	5,65	331 918
11	Mato Grosso	Cuiabá	2,5	903 386
12	Mato Grosso do Sul	Campo Grande	2,08	357 140
13	Minas Gerais	Belo Horizonte	17,9	586 552
14	Pará	Belém	6,19	1 247 703
15	Paraíba	João Pessoa	3,44	56 341
16	Paraná	Kurytyba, Curitiba	portugalski: 9,56	199 282
17	Pernambuco	Recife	7,92	98 527
18	Piauí	Teresina	2,84	251 312
19	Rio de Janeiro	Rio de Janeiro	14,4	43 797
20	Rio Grande do Norte	Natal	2,78	53 077
21	Rio Grande do Sul	Porto Alegre	11	281 734
22	Rondônia	Porto Velho	1,38	237 565
23	Roraima	Boa Vista	0,324	224 118
24	Santa Catarina	Florianópolis	5,36	95 285
25	São Paulo	São Paulo	37	248 177

26	Sergipe	Aracaju	1,78	21 962
27	Tocantins	Palmas	1,16	277 298
Stan na 2000 Źródło: www.wikipedia.pl 01.04.2009				

1.7 Demografia

Tabela 2. Demografia w poszczególnych regionach w Brazylii

Metropolie		
Główne miasto	Stan	Ludność (mln)
São Paulo	São Paulo	15,7
Rio de Janeiro	Rio de Janeiro	11,4
Belo Horizonte	Minas Gerais	4,98
Porto Alegre	Rio Grande do Sul	4,18
Recife	Pernambuco	3,59
Fortaleza	Ceará	3,42
Salvador	Bahia	3,35
Kurytyba	Paraná	3,25
Campinas	São Paulo	2,63
Belém	Pará	2,09
Goiânia	Goiás	2,01
Santos	São Paulo	1,48
Vitória	Espírito Santo	1,44
São Luís	Maranhão	1,3
Natal	Rio Grande do Norte	1,24
Maceió	Alagoas	1,12
Joinville	Santa Catarina	1,02
João Pessoa	Paraíba	0,999

Źródło: www.wikipedia.pl 01.04.2009

1.8 Skład etniczny

Współczesny skład etniczny Brazylii jest odzwierciedleniem jej historii. Ponad połowę mieszkańców Brazylii stanowią ludzie rasy białej oraz kreole. Murzyni stanowią około 7% ogółu ludności, Indianie 1%. Resztę stanowi ludność mieszana – Mulaci i Metysi.

1.9 Statystyki demograficzne

Tabela 3. Statystyki demograficzne Brazylii

(2007)	
Liczba ludności	<i>190 010 647</i>
Ludność według wieku	
0-14 lat	25,3% (mężczyźni 24 554 254/kobiety 23 613 027)
15-64 lat	68,4% (mężczyźni 64 437 140/kobiety 65 523 447)
ponad 64 lata	6,3% (mężczyźni 4 880 562/kobiety 7 002 217)
Wiek (mediana)	
W całej populacji	28,6 lat
Mężczyzn	27,9 lat
Kobiet	29,4 lat
Przyrost naturalny	<i>1,008%</i>
Współczynnik urodzeń	16,3 urodzin/1000 mieszkańców
Współczynnik zgonów	6,19 zgonów/1000 mieszkańców

Współczynnik migracji	-0,03 migrantów/1000 mieszkańców
------------------------------	----------------------------------

Ludność według płci

przy narodzeniu	1,05 mężczyzn/kobiet
------------------------	----------------------

poniżej 15 lat	1,04 mężczyzn/kobiet
-----------------------	----------------------

15-64 lat	0,98 mężczyzn/kobietę
------------------	-----------------------

powyżej 64 lat	0,7 mężczyzn/kobiet
-----------------------	---------------------

w całej populacji	0,98 mężczyzn/kobiet
--------------------------	----------------------

Umieralność noworodków

W całej populacji	27,62 śmiertelnych/1000 żywych
--------------------------	--------------------------------

płci męskiej	31,27 śmiertelnych/1000 żywych
---------------------	--------------------------------

płci żeńskiej	23,78 śmiertelnych/1000 żywych
----------------------	--------------------------------

Oczekiwana długość życia

W całej populacji	72,24 lat
--------------------------	-----------

Mężczyzn	68,3 lat
-----------------	----------

Kobiet	76,38 lat
---------------	-----------

Rozrodczość	1,88 urodzin/kobietę
--------------------	----------------------

Współczynnik dorosłych z HIV/AIDS	0,7% (2003)
--	-------------

Liczba osób żyjących z HIV/AIDS	660 000 (2003)
--	----------------

Liczba zmarłych na HIV/AIDS	15 000 (2003)
------------------------------------	---------------

Źródło: www.wikipedia.pl, 01.04.2009

1.10 Języki

Językiem urzędowym w Brazylii jest język portugalski, który jednak różni się znacznie od używanego w Portugalii. Przede wszystkim brazylijski jest bardziej miękki i melodyjny, jest też wzbogacony szeregiem słów i zwrotów z języków brazylijskich Indian i byłych niewolników z Afryki. Różni się także pisownią. W gminie São Gabriel da Cachoeira językami urzędowymi są dodatkowo języki indiańskie: nheengatu, tukano i baniwa. Poza tym w użyciu są także włoski, hiszpański, niemiecki.

1.11 Religia

Brazylijski Kościół katolicki jest największą narodową wspólnotą wiernych na świecie. Obecnie katolicy stanowią około 67-68% społeczeństwa. W São Paulo jest 54% katolików. Liczbę regularnie praktykujących szacuje się, na 19-25%, chociaż w miastach praktykuje nieco mniej niż na prowincji. Widoczny jest odpływ wiernych do takich pochodzących głównie z USA wspólnot, jak Świadkowie Jehowy, mormoni (ok. 1 mln), adwentyści czy różne kościoły ewangelikalne, głównie zielonoświątkowe. Liczbę protestantów szacuje się na około 19-20%. Dodatkowo występują spirytualiści i animiści (1, 4%), wyznawcy candomblé i okultyzmu (0,5%), buddyści i szintości (0,2%) oraz pozostali (1,7%). Niewierzący stanowią 7, 4-10% społeczeństwa.

1.12 Gospodarka

Brazylia jest najsilniejszym gospodarczo krajem Ameryki Południowej. Ekonomia zajmuje się na eksploatacji przebogatych zasobów naturalnych, rolnictwie i szybko rozwijającym się przemyśle. PKB wyniósł 774 mld USD (8 800 USD na mieszk.(2001). Podstawowy problem stanowi wysokie zadłużenie zagraniczne przekraczające **175 mld USD**. Jeden z najlepiej rozwiniętych krajów Ameryki Południowej. Gospodarka oparta na przemyśle i eksploatacji bogatych złóż: ropy naftowej, gazu ziemnego, rud żelaza, węgla kamiennego, boksytów, manganu, cyny, cyrkonu, rud niobu, fosforytów, cynku, ołowiu, niklu, chromu, siarki, miedzi, uranu, soli kamiennej oraz kamieni szlachetnych i półszlachetnych: diamentów, topazów, ametystów, opali, szmaragdów, akwamaryny i złota. Dochód narodowy: 8 100 USD na 1 mieszkańca (2004). Inflacja: 7,6% (2004). Zadłużenie: 219, 8 mld USD (2004). Struktura zatrudnienia: usługi (53%), przemysł

(24%), rolnictwo (23%). Handel zagraniczny: eksportuje się głównie wołowinę (9, 2%), rudy żelaza (6,6%), wyroby z żelaza i stali (4,2%) oraz kawę, trzcinę cukrową i soję, natomiast importuje się maszyny (24,3%), paliwa (23,8%), artykuły konsumpcyjne (9,8%). Głównymi partnerami handlowymi są: USA, Argentyna, Niemcy, Japonia, Holandia, Włochy. Obroty w handlu z zagranicą – eksport 95 mld USD, import 61 mld USD (2004).

Dane statystyczne za lata 2003-2006

Struktura zatrudnienia:

- o rolnictwo 20%
- o przemysł 14%
- o usługi 66%
- o Produkt krajowy brutto ważony parytetem siły nabywczej(PKB): 1655 mld USD
- o wzrost **PKB**: 3,7%
- o **PKB** na jednego mieszkańca: 8 800 USD

- o udział w strukturze **PKB**:
- o rolnictwo 8%
- o przemysł 38%
- o usługi 54%
- o **Budżet**:
- o dochody: 244 mld USD
- o wydatki: 219,9 mld USD
- o inflacja: 3%
- o dług publiczny: 50% PKB
- o dług zewnętrzny: 176, 5 mld USD
- o rezerwy złota i 87,27 mld USD

- o dewizy:
- o siła robocza: 96,34 miliona ludzi

- o ludność żyjąca poniżej progu ubóstwa: 31,0%
- o bezrobocie: 9,6%
- o inwestycje: 20,2% PKB

- o elektryczność:
- o produkcja: 546 mld kWh

- o ropa naftowa:
- o produkcja: 1,59 mln bar/d
- o konsumpcja: 2,1 mln bar/d

- o gaz ziemny:
- o produkcja: 9,66 mld m³, konsumpcja: 17,28 mld m³
- o import: 91,4 mld USD
- o eksport: 137, 5 mld USD

2.0 Atrakcje turystyczne.

Uwzględniając walory przyrodnicze, antropologiczne i stopień rozwoju turystyki, wydziela się Brazylii pięć podstawowych regionów turystycznych: Północny (Amazonia), Północno- Wschodni, Południowo-Wschodni, Południowy i Środkowo-Zachodni.

Region Północny (Amazonia)

Region Północny zwany potocznie Amazonią, zajmuje obszar ponad 3,5 mln km² , tj. 42% terytorium Brazylii. Jego centrum tworzy osadowa nizina, którą przecina rzeka Amazonka i jej liczne dopływy. Typowymi formami geomorfologicznymi, które tu występują, są niskie płyty piaszczysto-gliniaste, oddzielone od aluwialnej doliny niewysokimi skarpami.

Amazonka, stanowiąca podstawowy szlak wodny tej części kontynentu, rozlewa się na kilka, a przy wyższych wodostanach, nawet na kilkadziesiąt kilometrów. Przy ujściu dzieli się na dwa ramiona, między którymi znajduje się, czesiowo zabagniona wyspa Marajó. Przeważająco część regionu porasta największy na świecie kompleks wilgotnych lasów równikowych.

Amazonia pomimo dużej atrakcyjności turystycznej wynikającej z niepowtarzalnych walorów przyrodniczych, ze względu na bardzo ograniczoną dostępność komunikacyjną oraz znikomą wielkość bazy noclegowej, znajduje się na marginesie ruchu turystycznego. Najważniejszymi ośrodkami turystycznymi są tu:

Belem- Założone w 1615 roku wokół fortu Castello, leży w pobliżu wyspy Marajó. Zachowały się tu zabytki architektury sakralnej z XVII i XVIII w., jak katedra i kościół Jezuitów. Obok parku Rodriques Alves znajduje się muzeum Goeldi, gromadzące bogatą kolekcję ceramiki pochodzącej z wyspy Marajó.

Manaus- Stolica stanu Amazonas, jest największym portem śródlądowym dorzecza Amazonki. Miasto założone w 1669 r. szczyt rozwoju osiągnęło w okresie boomu kauczukowego. Wzniesiona wiele interesujących obiektów, z których najoryginalniejszym jest opera, będąca kopią mediolańskiej La Scala. Jedną z osobliwości miasta są pływające domy, zbudowane z odpadów pochodzących z okolicznych tartaków.

Region Północno-Wschodni (Nordeste)

Region ten obejmujący 1,5 mln km² stanowi historycznie najstarszą część zasiedlonej Brazylii. O jego atrakcyjności turystycznej decydują przede wszystkim zabytki najstarszych miast brazylijskich- Olinda, Recife, Salvador, Sao Luis, oraz miejscowy folklor pozostający pod wpływem kultury afrykańskiej. Nordeste jest regionem wyżynnym o rzeźbie mało urozmaiconej, z wyjątkiem środkowej części stanu Bahia. Charakterystyczną cechą jest tu niedobór wilgoci. Przeważającą część regionu porasta Caatinga i tylko w części zachodniej, gdzie swoją obecność zaznacza Nizina Amazonki, występują wilgotne lasy równikowe typu hylea.

Salvador – najbardziej afrykańskie miasto Brazylii, leżące nad zatoką Wszystkim Świętych, przez ponad dwa stulecia było stolicą kraju (do 1763 r.) Bogatą kolonialną architekturą miasta reprezentują stare forty, barkowe kościoły (37 świątyń) oraz klasztor Carmo (ob. miejsce festiwali filmowych). Wzdłuż wybrzeża, pośród urozmaiconej rzeźby wzgórz i dolin, ciągną się piaszczyste plaże- Pituba, Amaralina, Itapao. Dużą atrakcją Salvadoru są ceremonie magiczne, pochodzenia afrykańskiego, m.in. condombles- wielogodzinna msza pogańska, capoeiras- zapasy afrobrazylijskie

Recife- założone w 1531r., leży u ujścia rzek: Beberibe, Capibaribe, Tejipio. Liczne kanały i mosty sprawiły, że nazywane jest „Brazylijska Wenecją”. Z okresu świetności miasta, która związana była z rozwojem plantacji trzciny cukrowej, zachowały się liczne zabytki, w tym katedra, bazylika i pałac gubernatorski oraz holenderski fort Buraco. Na północ od Recife położone jest miasto Olinda, z zabytkową architekturą holenderską, klasztorem Nossa Senhora de Carmo, kościołem Sao Francisco de Paula, Sao Bento, Misericordia. Olinda jest dużym kąpieliskiem morskim, ważną strefą wypoczynkową dla mieszkańców Recife.

Sao Luis- miasto założone przez Francuzów w 1682 r., nazywane jest „Atenami Brazylii”. Znajdują się tu różne placówki naukowe i wyższe uczelnie. Kolonialna zabudowa miast uważana jest za jedną z najciekawszych w kraju.

Region Południowo – Wschodni

Jest to najważniejszy region turystyczny kraju, a jednocześnie najgęściej zaludniony, najsilniej zurbanizowany obszar, „serce nowoczesnej Brazylii”.

To kraina wyżynna, z rzeźbą o charakterze górskim, często niejednolitą. Od południa i wschodu obszar wznosi się stromo nad wąskimi nadbrzeżnymi nizinami, natomiast łagodną pochyłością opada w kierunku północno- zachodnim. Klimat równikowy ulega tu modyfikacji w związku z wysokością nad poziomem morza. Naturalną formacją roślinną jest nadbrzeżny las równikowy oraz campos cerrados- drzewiasta sawanna występująca w części północno -wschodniej.

W granicach Sudeste wydzielić można trzy podregiony turystyczne, które zawierają się w granicach stanów: Rio de Janeiro, Sao Paulo i Minas Gerais.

Rio de Janeiro. Pas progów uskokowych dzieli ten stan na dwie części. Południową – nadbrzeżną, z niskimi płaskowyżami i równinami aluwialnymi, przecinaną pojedynczymi wzniesieniami, tzw.morros, oraz północną – stanowiącą zapadlisko rzeki Paraíba. Wzdłuż wybrzeża ciągną się kąpieliska morskie, grupujące się w trzech regionach: nad zatoką Ilha Grande, w granicach miasta Rio de Janeiro oraz wokół przylądka Frio.

Wielki rozwój inwestycji turystycznych obserwuje się również w miejscowościach górskich. Rozbudowie ulegają tam modne i często odwiedzane uzdrowiska klimatyczne.

Rio de Janeiro – leżące nad zatoką Guanabara, wśród granitowych „głów cukru”, jest jednym z najpiękniejszych miejsc świata. Założone przez Portugalczyków w 1565 r., jako kolonia La France Antarctique dla uchodźców hugonockich, po kilkuletniej wojnie odzyskane zostało przez Portugalczyków. W okresie początków osadnictwa portugalskiego ufortyfikowana wzgórze, a następnie rozbudowano obecną dzielnicę staromiejską z katedrą, pałacem wicekrólów Brazylii, Izbą deputowanych oraz licznymi kościołami. W latach 1763-1960 Rio de Janeiro było stolicą Brazylii. Współcześnie Rio de Janeiro jest miastem bardzo nowoczesnym, o interesujących rozwiązaniach architektonicznych i u urbanistycznych. Znajdują się tu trzy uniwersytety, wyższe szkoły techniczne i rolnicze, instytut medycyny tropikalnej, Biblioteka Narodowa, liczne teatry, muzea, wielkie ogrody- botaniczny i zoologiczny, parki i tereny rekreacyjno- sportowe. W tym największy stadion świata Maracana- mogący pomieścić 200 tys. widzów. Nad miastem dominuje szczyt

Corcovado z 38- metrowym posągiem Chrystusa Odkupiciela. W południowej części miasta, w otoczeniu morza, jeziora Rodrigo de Freitas i wybrzeża morskiego, położona jest dzielnica Copacabana. Dzięki wyposażeniu w placówki handlowe, hotele, rozbudowanemu działowi rozrywek oraz pięknym piaszczystym plażą – dzielnica ta stała się wielkim centrum turystycznym Rio de Janeiro. Wielką atrakcją jest karnawał, którego kulminacja przypada na ostatnie cztery dni poprzedzające post.

Sao Paulo. Największe miasto Brazylii (12,6 mln mieszk.) leży na krystalicznym płaskowyżu, na wysokości 700- 850 m n.p.m. Od chwili utworzenia w 1554 r. misji jezuickiej i założenia w 6 lat później Vila de Sao Paulo, rozwój tego miasta aż do XIX w. był bardzo powolny. W wyniku nagminnej migracji, którą wywołał tu tzw. Cykl kawy, w ciągu kilkudziesięciu lat Sao Paulo przekształciło się w wielki ośrodek przemysłowy, handlowy

i naukowy. Historyczne centrum miasta tworzą, zagubione w nowoczesnej architekturze, tworzą wąskie ulice, handlowe pasáže, rozciągające się w pobliżu placu katedralnego i kolegium jezuitów. W zachodniej części Sao Paulo znajduje się jego współczesne centrum z bardzo śmiałymi rozwiązaniami architektonicznymi (m.in. gmach Copin z falistą fasadą, wieżowiec hotelu Hilton, najwyższy brazylijski drapacz chmur)

Wybrzeże morskie oddalone od Sao Paulo o ok. 80 km, jest podstawowym terenem wypoczynkowym wielkiej metropolii, z którym łączy go wybudowana w 1976 r. ośmiopasmowa autostrada. Kąpieliska koncentrują się w pobliżu Santos i Itanhaem.

Minas Gerais. Rozwój tego stanu związany jest z eksploatacją wielkich bogactw mineralnych, jakie tu występują. Na przełomie XVII i XVIII w. „cykl złota i diamentów” doprowadziła do przekroczenia trudno dostępnych gór nadbrzeżnych i masowej migracji ludności na wyżynne tereny Minas Gerais. Z okresu tego zachowały się miasta- muzea, ocalałe zabytki minionej, kolonialnej świetności regionu.

Ouro Preto – ma liczne kościoły barokowe, fontanny, most z XVIII w., muzea: pieniądza i mineralogii oraz najstarszy teatr w Brazylii.

Diamantina- zespół zabudowy kolonialnej z XVIII w. z muzeum diamentów.

Sabara- kościoły Nossa Senhora do Carmo, Nossa Sengora do Rosario dos Pretos.

Sao Joao del Rei – katedra Nossa Senhora do Pilar, kościoły Sao Francisco de Assis.

Congonhas do Campo- kolonialne miasteczko z XVIII-wieczną zabudową, sanktuarium drogi krzyżowej Bom Jesus de Matozinhos.

Obecnie na rozwój tego stanu decydujący wpływ ma wydobywanie rud żelaza, manganu, magnezu i boksytów. Minas Gerais jest wiodącym w Brazylii ośrodkiem hutniczym- 50% produkcji surówki, 35 % stali. Stolicą stanu jest od 1897 r. miasto Belo Horizonte. Centralną jego część zajmują wielkie magazyny, hotele, banki, tworzące centrum handlowe. Miasto ze względu na występujący tam klimat jest znaną miejscowością uzdrowiskową.

Region Południowy zajmuje najbardziej na południe wysuniętą część Wyżyny Brazylijskiej, opadającej ku morzu krawędzią gór Serra do Mar. Szczególne cechy krajobrazu nadają mu bazaltowe płaskowyże, porośnięte przez lasy araukariowe. Rzeki regiony obfitują w liczne progi i wodospady, z których Iquacu i Sete Quedas, należą do największych na świecie. Region południowy znajduje się pod wpływem klimatu zwrotnikowego. Cechują go jednak stosunkowo niskie temperatury powietrza, a nawet mrozy.

W procesie zagospodarowania stanów południowych dużą rolę odegrała imigracja z Europy, w większości z Niemiec, Włoch oraz państw słowiańskich, wśród których poważną grupę stanowili Polacy. Z tego okresu zachowały się liczne ośrodki miejskie, gdzie imigranci kultywują rodzime tradycje i folklor- Dois Irmaos, Nova Petropolis (Niemcy), Caxias do Sul, Bento Boncalves (Włosi), Vera Guarani, Prudentopolis (Polacy, Ukraińcy)

W pogranicznych z Paragwajem obszarach, w dorzeczu Piguiri i Ivai, znajdują się ruiny siedmiu redukcji jezuickich, które w XVII i XVIII w. tworzyły część tzw. „ republiki jezuickiej”.

Rejon Środkowo- Zachodni

Jest to wielki region o powierzchni blisko 1, 9 mln km² , położony w środkowej części kontynentu południowoamerykańskiego. W jego krajobrazie przeważają wielkie płyty osadowe, tzw. Chapadoes, o łagodnie sfalowanych powierzchniach, poprzecinanych dolinami o stromych zboczach. Większą część regionu pokrywa sawanna, a lasy występują głównie na pograniczu z Amazonią. Panuje tu klimat podzwrotnikowy, z małymi

różnicami termicznymi w ciągu roku i sumą opadów sięgającą od 1000 do 2000 mm rocznie.

W zachodniej części Cento-Oeste, w pobliżu granicy z Boliwią, rozciąga się największy w Ameryce Południowej obszar bagienny, zajmujący powierzchnię, blisko 100 tys.km². W 1982 utworzono tam Park narodowy Pantanal Motogrossense, gdzie reprezentowane są wszystkie typowe dla tego obszaru formacje roślinno- glebowe. W granicach regionu znajdują się ponadto dwa inne parki narodowe: Ilha do Bananal (z rezerwatem Indian Caiapós) i Salto de Itiguara w pobliżu stolicy kraju- Brasílii. Idea założenia stolicy na Płaskowyżu Centralnym (1000m n.p.m.) propagowana od 1823r. przyjęła realny kształt za prezydentury J. Kubitschka. W 1956 r. rozpoczęto budowę miasta, które w cztery lata później (1960 r.) zostało stolicą Brazylii. Założenia urbanistyczne (na planie Samolotu) i architektoniczne miasta Brasílii położonego w sąsiedztwie sztucznego jeziora Paranoa stworzyli Oscar Niemeyer i Lucio Costa. Charakterystyczny jego pejzaż tworzą: jedna oś wschód- zachód – funkcjonalna i monumentalna, druga północ – południe, wygięta w łuk – mieszkaniowa. Godne podziwu są tu osiągnięcia architektury, jak: parlament, katedra, czy gmach ministerstwa spraw zagranicznych.¹

2.1 Regiony koncentracji ruchu turystycznego.

Regiony, w których skupia się ruch turystyczny Brazylii to:

Rio de Janeiro (34, 7%), Santa Catarina (25, 1%), Paraná (20, 3%), São Paulo (22, 1%), Amazonas (22 %) Rio de Janeiro (miasto) (15, 5%).

Do najczęściej odwiedzanych miast należą: Foz do Iguaçu (17%), São Paulo (13,6%), Manaus (13,4%), Florianópolis (12,1%) Salvador (11,5%).

¹ Źródło: z książki: *Geografia turystyczna świata*. Cz.2/pod red. Jadwigi Warszzyńskiej, Warszawa: Wydaw.Naukowe PWN, 2000, s. 361-368

2.2 Środki lokomocji

Transport i łączność. Sieć komunik. jest rozmieszczona nierównomiernie, najgęstsza — w południowo-wschodniej części kraju; najważniejszy jest transport lądowy; długość dróg kołowych ok. 1,9 mln km, gł. trasy: Droga Panamer. (Belem–Brasília–Pôrto Velho, 4,8 tys. km), Transamazonika (João Pessoa–Cruzeiro do Sul, 5,5 tys. km); w budowie droga Perimetral Norte łącząca m. Macapá z Kolumbią; długość linii kol. ponad 30 tys. km; ważną rolę odgrywa transport wodny, gł. w Amazonii; długość dróg wodnych w Brazylii — ok. 50 tys. km; nośność mor. floty handl. ok. 9 mln DWT; gł. porty handl.: Santos, Rio de Janeiro, Paranaguá; duże znaczenie ma komunikacja lotn. — międzynar. porty lotn. znajdują się w Rio de Janeiro, São Paulo, Brasília i 17 innych miastach. Dobrze rozwinięta sieć telefonii stacjonarnej i radiowa; w użyciu 65,6 mln telefonów komórkowych (2004).²

a) Water

Bolivia

From Trinidad in Bolivia you can reach Brazil by a boat trip of about five days down the Río Mamoré to Guayaramerín, opposite the Brazilian town of Guajará-Mirim.

Paraguay

The passenger-boat service on the Rio Paraguai between Corumbá (Mato Grosso do Sul) and Asunción (Paraguay) has been discontinued. You might be able to travel this route using a sequence of cargo and/or naval boats, but it would take time and luck.

Peru

Fast passenger boats make the 400km trip (US\$50 to US\$80, eight to 10 hours) along the Rio Amazonas between Iquitos (Peru) and Tabatinga (Brazil). From Tabatinga you can continue 3000km down the river to its mouth.

² Z Internetu: <http://www.lonelyplanet.com/brazil/transport/getting-there-away> 10.04.2009

Land

There's direct land access to Brazil from nine countries. Several border towns can also be reached by air or river.

b) Bus

International buses travel between Brazil and Argentina, Paraguay and Uruguay, along decent roads. Prices of bus tickets between countries are substantially more than you'd pay if you took a bus to the border, crossed on foot and caught another on the other side, but you'll lose a lot of time that way. If arriving by bus, make sure your papers are in order.

c) Car & motorcycle

At the border you will be asked to sign a bond called a *termo de responsabilidade*, which lists the owner's identification details and home address, destination, and description of the vehicle (make, model, year, serial number, color and tag number). You will also be asked to pay a bank guarantee (the amount to be determined by customs) and sign a statement agreeing that if you stay for more than 90 days, you will contact customs in the area where the entry was registered to apply for an extension for the permit. This must be presented to customs at the time of departure. If your vehicle overstays its permitted time in Brazil, it is liable to be seized and the bank guarantee forfeited. It's illegal to sell the vehicle in Brazil.

Argentina

The main border point used by travelers is Puerto Iguazú–Foz do Iguaçu, a 20-hour bus ride from Buenos Aires. Further south, you can cross from Paso de los Libres (Argentina) to Uruguaiana (Brazil), which is also served by buses from Buenos Aires.

Direct buses run between Buenos Aires and Porto Alegre (R\$150, 20 hours), Florianópolis, Curitiba, São Paulo and Rio de Janeiro (R\$310, 46 hours).

Bolivia

Brazil's border with Bolivia is its longest. Most of it runs through remote wetlands and lowland forests, and it's much-used by smugglers. The main crossings are at Corumbá, Cáceres, Guajará-Mirim and Brasiléia.

Corumbá, opposite the Bolivian town of Quijarro, is the busiest crossing point. Corumbá is a good access point for the Pantanal and has bus connections with São Paulo, Rio de Janeiro, Campo Grande and southern Brazil. The Bolivian train service between Quijarro and Santa Cruz is known as the Death Train (because of what happens to some of those who attempt to ride free on the roof), but it's a beautiful ride.

The Bolivian border town of San Matías is 115km southwest of Cáceres in Mato Grosso, Brazil. Cáceres has several daily bus connections with Cuiabá, 215km east. A daily bus runs between Cáceres and Santa Cruz in Bolivia (R\$120, 24 hours). The Cáceres–San Matías trip takes two hours (R\$30).

Guajará-Mirim, in Rondônia (Brazil), is a short boat ride across the Rio Mamoré from Guayaramerín, Bolivia. Guajará-Mirim has daily bus service to Porto Velho (5½ hours), and buses run between Guayaramerín and the Bolivian towns of Riberalta, Cobija, Trinidad, Santa Rosa, Reyes, Rurrenabaque and La Paz. From late December to late February, rains can make the roads very difficult.

Brasiléia, a 4½-hour bus ride from Rio Branco, in Brazil's Acre state, stands opposite Cobija, Bolivia, which has bus connections to Riberalta, Guayaramerín and La Paz. This route is less direct than the Guayaramerín–Guajará-Mirim route between Bolivia and Brazil, and buses face the same wet-season difficulties.

Chile

Chile does not share a border with Brazil, but direct buses run between Santiago and Brazilian cities such as Curitiba (R\$340, 52 hours), Porto Alegre (R\$280, 36 hours), São Paulo (R\$350, 56 hours) and Rio de Janeiro (R\$362, 72 hours).

Colombia

Leticia, on the Rio Amazonas in far southeast Colombia, is contiguous with Tabatinga, Brazil. You can cross the border by foot, Kombi van or taxi. From within Colombia, Leticia is only really accessible by air. Tabatinga is a quick flight (or a several-day Amazon boat ride) from Manaus or Tefé.

French Guiana

The Brazilian town of Oiapoque, a rugged 560km bus ride north of Macapá (R\$130, 12 to 24 hours depending on weather conditions), stands across the Rio Oiapoque from St Georges in French Guiana. An unpaved road from St Georges to Régina, about halfway to the French Guiana capital of Cayenne, was recently cut through the jungle, though you'll find that travel along it is still arduous. Taxi-buses between Régina and Cayenne cost around US\$10. Flights from St Georges to Cayenne cost around US\$70.

Guyana

Lethem, in southwest Guyana and Bonfim, in Brazil's Roraima state, are a short boat ride apart. You can travel between Lethem and the Guyanese capital of Georgetown by plane or truck. The latter takes between two days and two weeks depending on weather conditions. Bonfim is a two-hour bus ride from Boa Vista, the Roraima state capital.

Paraguay

The two major border crossings are Foz do Iguaçu–Ciudad del Este and Ponta Porã–Pedro Juan Caballero. Use the latter if you're going to/from the Pantanal. Direct buses run between Asunción and Brazilian cities such as Curitiba (US\$40, 14 hours), São Paulo (US\$45, 20 hours) and Rio de Janeiro (US\$60, 24 hours).

Peru

Peru and Brazil share a long border in the Amazon basin, but there are few land routes between them. The most accessible route is at the southeastern end of the border. Iñapari (Peru) is a four-hour minibus or truck ride north of Puerto Maldonado (Peru). From

Iñapari, cross the Rio Acre by ferry or bridge to the small Brazilian town of Assis Brasil, which is a three- to four-hour bus trip from Brasília.

Suriname

It isn't possible to travel overland between Suriname and Brazil without first passing through either French Guiana or Guyana.

Uruguay

The crossing most used by travelers is Chuy–Chuí. This is actually one town, with the international border running down the middle of its main street.

Heading west along the border, other crossings are Río Branco–Jaguarão, Isidoro Noblia–Aceguá, Rivera–Santana do Livramento, Artigas–Quaraí and Bella Unión–Barra do Quaraí. Buses link Jaguarão with Pelotas and Santana do Livramento with Porto Alegre.

Buses run between Montevideo and Brazilian cities such as Porto Alegre (US\$70, 12 hours), Florianópolis (US\$75, 19 hours) and Curitiba (US\$80, 24 hours).

Venezuela

Roads from northern Venezuela go southeast to Ciudad Bolívar, Ciudad Guayana and Santa Elena de Uairén, on the border near Pacaraíma, Brazil. From here, a paved road heads south to Boa Vista (215km) and Manaus (990km). Buses run to Manaus and Boa Vista from as far north as Venezuela's Puerto La Cruz. Santa Elena has buses to and from Caracas.

Entering the destination

Entering the country

Most travelers start their Brazilian odyssey by flying down to Rio, but this is only one of many ways to arrive. The country has several other gateway airports and land borders with every other country in South America except Chile and Ecuador.

d) Air

Airports & airlines

The most popular international gateways are Aeroporto Galeão (GIG) in Rio de Janeiro and São Paulo's Aeroporto Guarulhos (GRU). From both, connecting flights to airports throughout the country leave regularly. Salvador (SSA) and Recife (REC) receive a few direct scheduled flights from Europe.

Since the downsizing of Varig, TAM is now Brazil's main international carrier, with flights to New York, Miami, Paris, London and seven South American cities. The US Federal Aviation Administration has assessed TAM as Category 1, which means they are in compliance with international aviation standards.

Australia & New Zealand

Lan Chile and several of its codeshare partners (including Qantas) fly from Sydney to São Paulo, stopping in Santiago, Chile; some flights also pass through Auckland. Round-trip fares start at A\$2800. If you're planning a longer trip through Latin America, an open-jaw (into one city, out of another) or even an around-the-world ticket will be your best bet.

Canada

Airlines flying between Canada and Brazil include Canadian Airlines and Air Canada, but many routings are with US airlines, involving a change of planes in the US.

Continental Europe

A variety of European and Brazilian airlines fly direct to Rio and São Paulo. There are also less-frequent flights connecting Salvador with Madrid (Spanair) and Lisbon (TAP Air Portugal). From Lisbon you can also fly to Recife (TAP Air Portugal) and Fortaleza (TAP Air Portugal).

Fares are pretty similar from starting points across Western Europe, with fares to Rio or São Paulo starting around €800, and usually several hundred euros more for most other destinations.

South America

In addition to flights between South American capitals and the major Brazilian cities, shortish cross-border flights provide alternatives to some overland routes into or out of Brazil.

Meta, a Brazilian regional airline, flies from Georgetown (Guyana), Paramaribo (Suriname) and Cayenne (French Guiana) to Belém and Boa Vista. French Guiana carrier Air Caraïbes also flies between Belém and Cayenne. Puma, a Brazilian carrier, flies from Macapá to Oiapoque, just across the border from St Georges, French Guiana.

From Bolivia, Gol flies from Santa Cruz to Campo Grande. TAM and Aerosur fly from Santa Cruz and Cochabamba to São Paulo. Inside Bolivia, Aerosur and Aerocon fly from other Bolivian cities to Cobija, Guayaramerin and Puerto Suárez, across the border from the Brazilian towns of Brasiléia, Guajará-Mirim and Corumbá respectively.

From Peru, Gol flies from Lima to São Paulo. From Iquitos, Peru, Peruvian airliner Aviaselva flies to Leticia, Colombia on the Brazil–Peru–Colombia triple frontier.

From Argentina, Gol flies from Buenos Aires to Rio or São Paulo. There are also Gol flights from Porto Alegre to Buenos Aires, Rosario and Córdoba, as well as Montevideo (Uruguay).

Gol and TAM fly between São Paulo and Santiago (Chile), with flights to Asunción (Paraguay) from Curitiba as well.

UK & Ireland

Varig and British Airways offer direct flights from London. Fares on average range from UK£750 to UK£900. You can often find cheaper fares on flights from Europe. At the time of writing, there were no direct flights from Ireland. The cheapest fares from Dublin are currently with Lufthansa, via Frankfurt.

USA

Nonstop flights to Brazil arrive from New York, Los Angeles, Miami and Atlanta. Prices can range from US\$800 to US\$1100. If you don't want to arrive in Rio or São Paulo, you can also fly to Fortaleza and Recife, though you'll have to connect through São Paulo or Rio.³

³ Z Internetu: <http://www.lonelyplanet.com/brazil/transport/getting-there-away> 10.04.2009

Rozdział II – Rynek recepcji turystycznej Brazylii

1.1 Rynek kraju Brazylii, jako część regionu / subregionu w międzynarodowym ruchu turystycznym.

Tabela 1.

Panorama del turismo internacional en Iberoamérica, 2000-2007

Panorama del turismo internacional en Iberoamérica, 2000-2007							
	Población (millones)	Llegadas de turistas internacionales ¹					
					Cuota	Variación	
		(1000)			(%)	(%)	media anual (%)
	2007	2000	2006	2007*	2007*	07*/06	00-07*
Mundo	6.552	683.000	847.000	903.000	100	6,6	4,1
<i>Destinos Iberoamericanos</i>	604	107.475	124.306	128.257	14,2	3,2	2,6
en Americas	548	44.531	52.606	54.554	6,0	3,7	2,9
Costa Rica	4	1.088	1.725	1.980	0,2	14,8	8,9
Cuba	11	1.741	2.150	2.119	0,2	-1,4	2,8
Rep. Dominicana	9	2.978	3.965	3.980	0,4	0,4	4,2
El Salvador	7	795	1.279	1.339	0,1	4,7	7,7
Guatemala	13	..	..	1.448	0,2		
Honduras	8	471	739	831	0,1	12,6	8,5
México	105	20.641	21.353	21.424	2,4	0,3	0,5
Nicaragua	6	486	749	800	0,1	6,8	7,4
Panamá	3	484	843	1.103	0,1	30,8	12,5
Argentina	39	2.909	4.173	4.562	0,5	9,3	6,6
Bolivia	10	319	515	556	0,1	7,9	8,3
Brasil	189	5.313	5.017	5.026	0,6	0,2	-0,8
Chile	17	1.742	2.253	2.507	0,3	11,3	5,3
Colombia	48	557	1.053	1.193	0,1	13,2	11,5
Ecuador	14	627	841	937	0,1	11,5	5,9
Paraguay	6	289	388	416	0,0	7,0	5,3
Perú	28	828	1.635	1.812	0,2	10,9	11,8
Uruguay	3	1.968	1.749	1.752	0,2	0,2	-1,6
Venezuela	28	469	748	771	0,1	3,0	7,4
en Europa	55	62.944	71.700	73.704	8,2	2,8	2,3
Andorra	0,07	2.949	2.227	2.189	0,2	-1,7	-4,2
Portugal	11	12.097	11.282	12.321	1,4	9,2	0,3
España	45	47.898	58.190	59.193	6,6	1,7	3,1

Źródło: <http://www.unwto.org> 05.04.2009

Brazylia należy do regionu Ameryk, podregionu Ameryka Południowa. W 2007 roku przyjazdy turystyczne do tego kraju wyniosły 5, 026 mln. Przyrost procentowy od roku 2000 ujemny, wynoszący -0,8.

Jeżeli chodzi o tempo zmian w całym subregionie Ameryki Południowej lokuje się ono na poziomie 6.4 %. Wywołane to jest krótszym czasem oczekiwania na uzyskiwanie wiz i dokumentów potrzebnych na wjazd do kraju. Uchwalenie nowych regulacji prawnych, wprowadzenie paszportów, tworzenie nowych produktów turystycznych, ciekawych destynacji spowodowało większym zainteresowaniem wśród turystów przy wyborze danej destynacji.

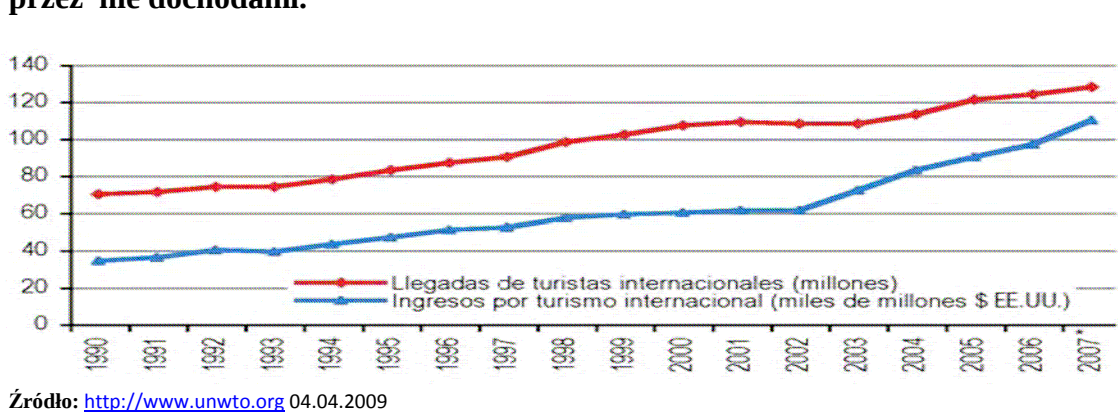
Przyjazdy do subregionu Ameryk w stosunku całkowitych przyjazdów turystycznych świata wynosi 15,78 %.

Przyjazdy do Ameryki Południowej w stosunku do całkowitych przyjazdów do subregionu Ameryk wynosi 14 %.

Jeżeli chodzi o dochody wygenerowane przez subregion Ameryk w stosunku do całkowitego dochodu z przyjazdów turystycznych na całym świecie – wynosi on 20%.

Ameryka Południowa w stosunku do całego subregionu Ameryk generuje 10.05 % dochodu.

1.2 Panorama przyjazdów do krajów iberoamerykańskich wraz z generowanymi przez nie dochodami.

Wykres 1. Destinos iberoamericanos: Turismo receptor

Wielkość przyjazdów jak i dochody z turystyki mają tendencje wzrostową w krajach Iberoamerykańskich. Jednak przyjazdy przewyższają generowane dochody. Wniosek: wielkość przyjazdów nie jest tożsama z wielkością dochodów generowanych przez przyjazdy turystyczne.

1.3 Kierunki, z których przyjeżdżają turyści.

Most international visitor in 2007 came from Argentina (18.3%), from the United States (13.9%) and from Portugal (5.6%), but Europeans as whole represent 39.7% of all visitors, the same share as visitors from neighboring South American countries. Top international arrivals by country of origin in 2006 and 2007 are:

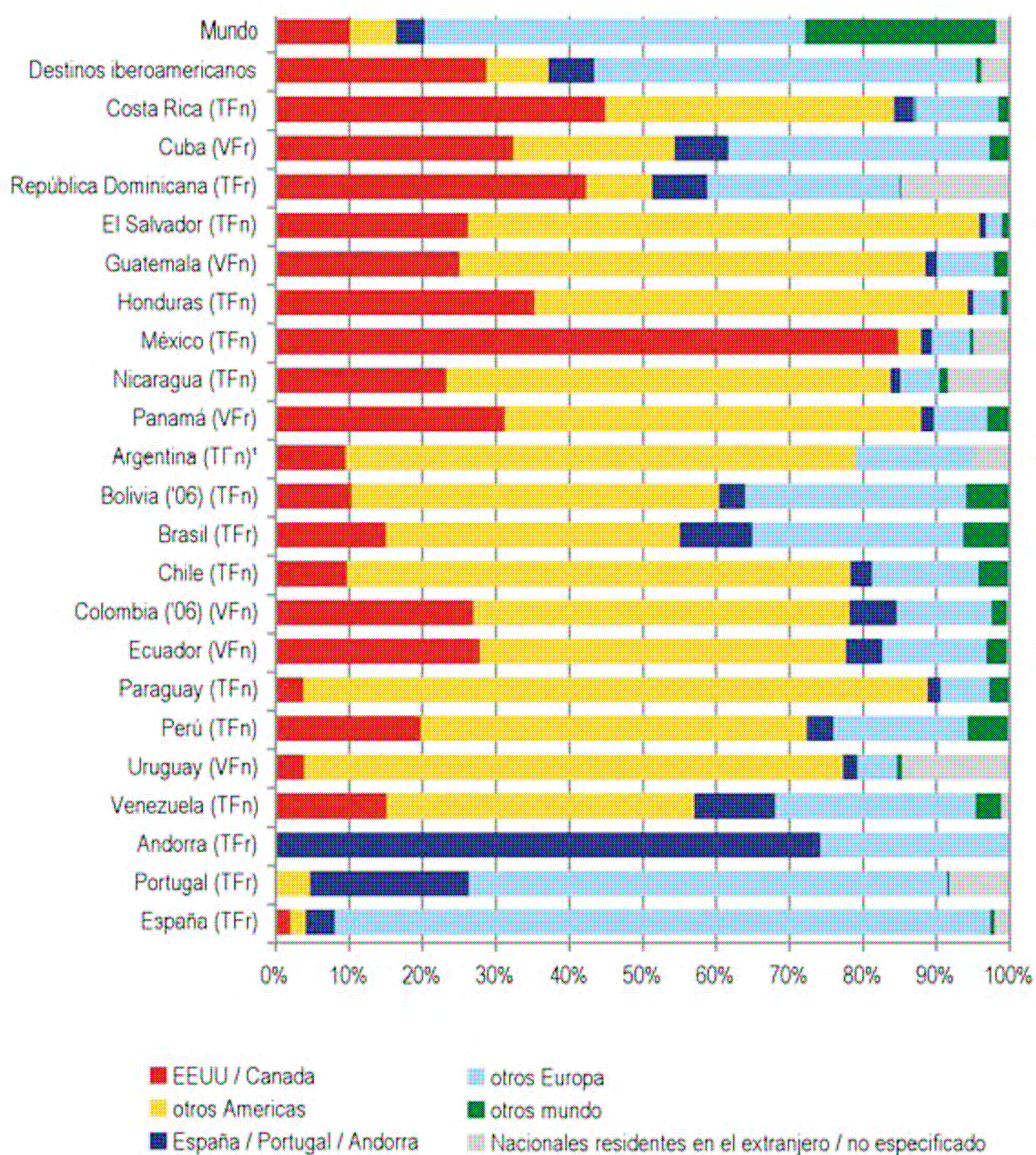
Tabela 2. Przyjazdy do Brazylii według państw między 2006 a 2007 r.

Top 15 visitor arrivals to Brazil by country of origin (2006-2007) ^[14]					
Ranking 2007	Country of origin	Foreign tourists 2007	% total	Foreign tourists 2006	% total
1st	 Argentina	920,210	18.31	933,061	18.63
2nd	 United States	699,169	13.91	721,633	14.41
3rd	 Portugal	280,438	5.58	299,211	5.97
4th	 Italy	268,685	5.35	287,898	5.75
5th	 Chile	260,430	5.18	167,357	3.34

6th	 Germany	257,719	5.13	277,182	5.53
7th	 France	254,367	5.06	275,913	5.51
8th	 Uruguay	226,111	4.50	255,349	5.10
9th	 Spain	216,373	4.31	211,741	4.23
10th	 Paraguay	206,323	4.11	198,958	3.97
11th	 United Kingdom	176,948	3.52	169,627	3.39
12th	 Peru	96,336	1.92	64,002	1.28
13th	 Netherlands	83,554	1.66	86,122	1.72
14th	 Switzerland	72,763	1.45	84,816	1.69
15th	 Canada	63,963	1.27	62,603	1.25
International visitor arrivals by region of origin (2007 and 2006) ^[21]					
1°	South America	1,906,451	37.9	1,818,352	36.2
2°	Europe	1,906,078	37.9	1,951,528	38.9
3°	North America	821,921	16.4	855,098	17.0

Źródło: <http://www.v-brazil.com/tourism/> 04.04.2009.

1.4. Przyjazdy do Brazylii.

Wykres 2. Przyjazdy turystów do wybranych Państw w tym do Brazylii

Źródło: <http://www.unwto.org/facts/eng/publication.htm#9> 04.04.2009

1.5 Profile turystów

Age

The largest group of tourists who visited Brazil in 2002 was aged between 28 and 45 years of age (47.8%); second was group between 46 and 65 years (30.9%). The table below shows an increase in the participation of youngsters and a decrease of elderly people.

Table 3. Age of Tourists.

Age	2000	2001	2002
18 - 27 y.o.	12.2%	15.7%	17.2%
28 - 45 y.o.	41.6%	47.5%	47.8%
46 - 65 y.o.	38.2%	33.0%	30.9%
over 65 y.o.	8.0%	3.8%	4.1%

Źródło: www.wikipedia.pl 10.04.2009

Level of education

About 70% of tourists coming to Brazil in 2002 had a superior education; 26,7% had intermediary education (high school) and only 3,9% had elementary education only.

Profession

The table below shows the occupation of the tourists between 1998 and 2002. Notice that the table only shows the most frequent groups; these groups account for between 40% and 50% of the total number of travellers.

Table 4. Occupation of tourists.

Occupation	1998	1999	2000	2001	2002
Engineer	10.3%	9.1%	11.6%	10.2%	9.6%
Entrepreneur	2.9%	5.3%	6.3%	4.7%	6.3%
Student	3.1%	5.6%	5.8%	6.1%	6.1%
Trade sector	10.0%	11.5%	9.7%	10.4%	5.5%
Retired	3.2%	3.8%	7.7%	2.4%	4.6%
Teacher	7.1%	6.0%	5.5%	5.6%	4.4%

Manager	4.6%	3.4%	4.4%	3.3%	4.0%
Doctor	3.7%	4.0%	5.0%	3.8%	2.5%

Źródło: <http://www.v-brazil.com/tourism/> 10.04.2009

Income per year

The average income has been decreasing since 1998. Embratur doesn't comment on this fact, but it's probably a indication that the tourism in Brazil is becoming more popular.

Table 5. Average income (US\$)

Year	Individual average income
1998	38,440.07
1999	37,505.85
2000	33,736.10
2001	34,726.74
2002	32,041.52

Źródło: <http://www.v-brazil.com/tourism/> 10.04.2009

Average income, by country

Americans and British are the groups with highest average income; Paraguayans and Argentinians have the lowest incomes.

Table 6. Average income by country (US\$)

Country	1999	2000	2001	2002
United States	68,351.22	71,661.25	61,343.34	56,084.51
United Kingdom	48,918.92	73,351.79	53,645.10	53,645.10
Germany	38,326.47	31,218.79	38,941.77	38,941.77
France	45,207.64	38,635.30	35,077.08	35,077.08
Spain	38,009.83	41,003.53	35,783.56	32,549.24
Chile	25,741.53	44,262.30	31,050.90	31,050.90
Uruguay	25,464.98	27,669.87	23,859.12	24,667.09
Italy	35,850.81	32,722.71	32,927.94	23,679.93

Portugal	31,518.74	22,979.02	23,647.68	21,490.93
Argentina	28,132.50	29,675.95	24,770.07	21,156.58
Paraguay	20,127.83	17,390.43	18,943.09	16,035.55
Total (1)	37,505.85	33,736.10	34,726.34	32,041.52

(1)Average over all countries (most of which don't appear on the table)

Źródło: <http://www.v-brazil.com/tourism/> 10.04.2009

Purpose of the trip

The table below shows the purposes of the trips. Embratur didn't comment, but it seems clear that there was a change in the classification criteria; before the year 2000, "Holidays" included the family visits, religious pilgrimages and other items, which, after 2000, were surveyed separately.

Table 7. Purpose of the trip					
Purpose of trip	1998	1999	2000	2001	2002
Holidays	71.8%	77.6%	57.0%	55.5%	51.2%
Business/Conventions	26.7%	21.2%	27.9%	34.9%	28.3%
Family Visits	-	-	10.9%	10.6%	15.6%
Study/Research	-	-	1.5%	1.1%	1.6%
Religion/Pilgrimage	-	-	0.2%	0.1%	0.5%
Health Treatment	-	-	1.5%	0.1%	0.3%
Others	1.6%	1.2%	1.0%	2.2%	2.5%

Źródło: <http://www.v-brazil.com/tourism/> 10.04.2009

Average spending, by purpose of trip

The table below shows that travellers coming for business stay shorter but spend more; travellers coming in family visit stay longer, but spend less.

Table 8. Staying and spending, by purpose of trip			
Purpose of trip	Average stay (days)	Spending per day (US\$)	Annual income (US\$)
Business	9.65	112.84	42,032.42
Holidays	14.8	84.36	29,617.39
Family Visits	23.7	50.90	25,400.19
Global	14.0	86.17	32,041.52

Źródło: <http://www.v-brazil.com/tourism/> 10.04.2009

Influence of media on the decision to travel to Brazil

By far, the most important source of information about Brazil is word of mouth; about half of tourists were influenced by friends of family. Also noticeable is the quick growth in the use of internet as source of information.

Table 9. Sources of information.

Source	1998	1999	2000	2001	2002
Information from friends	41.4%	45.0%	44.1%	47.4%	51.8%
Internet	2.0%	3.2%	6.8%	3.1%	12.8%
Folders/Printed Guidem	8.1%	6.1%	16.9%	6.2%	11.7%
Television	29.2%	10.5%	13.6%	8.2%	5.5%
Magazines	7.3%	5.5%	5.1%	4.6%	4.3%

Newspapers	4.6%	2.7%	3.3%	2.6%	2.0%
Other means	19.6%	14.6%	10.2%	27.9%	11.9%
Źródło: http://www.v-brazil.com/tourism/10.04.09					

Companionship

Most tourists come with the family (43.1%) or with friends (28%).

Most visited cities

Rio de Janeiro and Sao Paulo are the most visited cities in Brazil.

Table 10. Most visited cities.					
City	1998	1999	2000	2001	2002
<u>Rio de Janeiro - RJ</u>	30.2%	32.5%	34.1%	28.8%	38.6%
<u>Sao Paulo - SP</u>	18.4%	13.7%	19.7%	17.0%	20.8%
<u>Salvador - BA</u>	10.9%	12.7%	13.5%	11.1%	12.8%
<u>Foz do Iguaçu - PR</u>	8.9%	11.8%	12.9%	11.5%	9.3%
<u>Recife - PE</u>	7.2%	6.4%	5.8%	7.3%	8.2%
<u>Porto Alegre - RS</u>	7.9%	6.0%	5.9%	7.1%	7.9%
<u>Fortaleza - CE</u>	4.6%	4.7%	5.4%	5.6%	7.2%
<u>Florianópolis - SC</u>	14.0%	17.7%	18.7%	15.8%	6.4%
<u>Camboriú - SC</u>	5.1%	4.9%	6.6%	4.9%	3.7%
<u>Búzios - RJ</u>	5.4%	4.6%	4.0%	3.9%	3.6%
There was little variation over the period. The most noticeable change was the drop in the					

number of visits to Florianopolis, affected by the crisis in Argentina (because of the proximity, Florianopolis is one the favorite destinations for Argentinians).

Źródło: <http://www.v-brazil.com/tourism/> 10.04.2009

Organization of the trip

Most travellers do not utilize the services of travel agencies.

Tab. 11 Organization of the trip					
Organization	1998	1999	2000	2001	2002
Without travel agency	72.0%	81.9%	64.8%	78.3%	77.0%
With a travel agency	28.0%	18.1%	35.2%	21.7%	23.0%

Źródło: <http://www.v-brazil.com/tourism/> 10.04.2009

Lodging

The majority of travellers stay in hotels, but there is downward trend for this kind of lodging. On the other hand, the use of Family and Friends houses is becoming more and more common.

Table 12. Means of lodging.					
	1998	1999	2000	2001	2002
Hotel	80.0%	73.5%	72.8%	69.8%	67.0%
Family / Friends	16.0%	17.5%	16.9%	19.8%	22.3%
House/Flat Rented	3.4%	7.4%	3.2%	6.6%	4.0%
House/Flat Own	-	-	1.9%	1.9%	3.8%
Camping	-	-	1.5%	0.2%	0.5%
Others	0.6%	Źródło: http://www.v-brazil.com/tourism/ 10.04.2008		3.7%	2.3%

	10.04.2008	
	1.6%	

Table 12 shows that tourists who stay in hotels spend more per day, but those who stay at their own homes have the highest average income.

Table 13. Spending and income		
.	Daily spending (US\$)	Annual income (US\$)
Hotel	114.65	32,801.91
Family/Friends	61.51	25,346.05
House/Flat Rented	59.74	25,921.08
House/Flat Own	92.65	39,474.38
Camping	98.66	31,358.07
Others	92.65	32,041.52

Źródło: <http://www.v-brazil.com/tourism/> 10.04.2009

Average lenght of stay

The average period of stay has been around fourteen days.

Tab.14 length of stay

Year	Stay
1998	13.0
1999	14.0
2000	12.1
2001	12.2
2002	14.0

Źródło: <http://www.v-brazil.com/tourism/> 10.04.2009.

Tourists staying in hotels stay only 5.8 days in average, while people with their own houses stay an average of 23.7 days (see table 14).

Business trippers stay an average of 9.6 days, whereas people in holiday stay 14.8 days and those visiting their families stay 23.7 days (see table 15).

Average spending

The table below specifies the average spending, in US\$, per capita.

Table 15. Average spending, per day, per person (US\$)

.	1999	2000	2001	2002
All tourists	79.08	84.38	81.21	86.17

Tourists who used travel agency services	92.85	95.40	90.30	104.53
Tourists who didn't use travel agencies	77.05	80.53	79.75	79.02

Źródło: <http://www.v-brazil.com/tourism/> 10.04.2009

Spending, by country

In 2002, Americans had the highest average spending; curiously, German tourists were the ones to spend the least.

Table 16. Average spending, by country (US\$)

Country	1999	2000	2001	2002
Chile	79.87	114.90	69.37	91.38
USA	115.57	122.35	125.72	106.08
Argentina	60.51	69.44	63.96	85.24
Spain	97.56	94.19	107.13	85.96
Portugal	84.99	79.01	88.71	75.25
United Kingdom	80.68	106.71	88.57	81.22
Uruguay	67.26	80.84	73.68	85.62
France	101.16	66.07	73.16	72.06
Italy	93.72	77.19	95.43	74.21
Paraguay	50.94	36.02	41.10	68.41
Germany	77.03	85.73	85.11	56.01
Global Average (1)	79.08	84.38	81.21	86.17

(1)Averaged over all countries, including those not listed on this table

Źródło: <http://www.v-brazil.com/tourism/> 10.04.2009

Repeat visits

About 2/3 of tourists interviewed had already been to Brazil; only about 1/3 were taking the first trip to the country.

Table 17 . Repeat visits to Brazil

.	1998	1999	2000	2001	2002
First trip to Brazil	36.3%	36.7%	34.9%	35.2%	34.7%
Not the first trip to Brazil	63.7%	63.3%	65.1%	64.8%	65.3%

Źródło: <http://www.v-brazil.com/tourism/> 10.04.2009

Expectations

Most tourist (55%) said that their expectations were met, and for 31%, the trip more than met the expectations. Only 2.1% declared to be disappointed with the trip (expectations not met).The positive feeling is fundamental to create a good image of the country and to attract other visitors.

Intentions to return to Brazil

More than 90% of the travellers declared to have intention to return to Brazil.

Table 18. Intentions to return to the country					
.	1998	1999	2000	2001	2002
Have intention to return to Brazil	88.0%	91.9%	96.4%	97.1%	96.1%
Do not have intention to return to Brazil	2.2%	2.1%	3.6%	2.9%	3.9%

No opinion	9.8%	6.0%	-	-	-
Źródło: http://www.v-brazil.com/tourism/ 10.04.2009					

TAB 19 . Main destinations visited by international tourists in 20^[19]Top 10 ranking by travel purpose

Leisure			Business events & conventions			Other purposes		
Ranking (2005)	Destination	%	Ranking (2005)	Destination	%	Ranking (2005)	Destination	%
1st	Rio de Janeiro	31.5	1st	São Paulo	49.4	1st	São Paulo	32.5
2nd	Foz do Iguaçu	17.0	2nd	Rio de Janeiro	22.3	2nd	Rio de Janeiro	25.0
3rd	São Paulo	13.6	3rd	Porto Alegre	8.2	3rd	Belo Horizonte	6.4
4th	Florianópolis	12.1	4th	Curitiba	5.4	4th	Salvador	6.3
5th	Salvador	11.5	5th	Belo Horizonte	4.1	5th	Foz de Iguaçu	5.1
6th	Balneário Camboriú	6.7	6th	Campinas	4.1	6th	Curitiba	4.6
7th	Fortaleza	6.4	7th	Brasília	3.4	7th	Florianópolis	4.0
8th	Natal	5.8	8th	Foz de Iguaçu	3.0	8th	Porto Alegre	3.6
9th	Búzios	5.4	9th	Salvador	2.7	9th	Fortaleza	3.4
10th	Manaus	4.0	10th	Florianópolis	1.8	10th	Brasília	3.1

Źródło: <http://www.v-brazil.com/tourism/> 10.04.2009

Intention to return, by country

Tab. 20 Tourists who have the intention to return to Brazil, by country				
Country	1999	2000	2001	2002
Chile	94.6%	95.3%	96.1%	98.5%
Paraguay	98.0%	99.7%	97.7%	98.3%
Portugal	89.1%	97.9%	96.7%	98.2%
Argentina	97.3%	98.5%	98.4%	97.8%
Uruguay	96.5%	98.8%	99.3%	97.2%
Italy	79.3%	93.8%	98.0%	96.5%
Germany	87.0%	81.1%	90.9%	96.4%
United Kingdom	84.7%	90.4%	93.9%	95.5%
United States	89.2%	94.4%	96.3%	95.3%
Spain	91.4%	98.0%	97.5%	93.8%
France	91.3%	84.9%	96.5%	90.2%
Global Average	91.8%	96.4%	97.1%	96.1%

Źródło: <http://www.v-brazil.com/tourism/> 10.04.2009

TOURIST ARRIVALS BY MODE OF ENTRY, 1995 - 1996

Tabela 21. Przyjazdy turystów wybranym środkiem transportu

Mode of entry	1995	1996	Var.% 1995 - 1996
---------------	------	------	-------------------

Air	1,343,585	1,894,415	41.0
Land	604,903	717,837	18.7
River	19,615	21,842	11.4
Sea	23,313	31,414	34.7
Total	1,991,416	2,665,508	33.8

Źródło: <http://www.braziltour.com/site/en/home/index.php> 15.04.2009

Długość pobytu

Tabela 22. Długość pobytu i wydatki, wg celu podróży

Tabela 6. Długość pobytu i wydatki, wg celu podróży			
Cel podróży	Przeciętny pobyt (dni)	Dzienne wydatki (US\$)	Roczny dochód (US\$)
Biznes {interes}	9.65	112.84	42,032.42
Wakacje	14.8	84.36	29,617.39
Rodzina	23.7	50.90	25,400.19
Pozostali	14.0	86.17	32,041.52

Źródło: www.wikipedia.pl 10.04.2009

Tabela 23. Zakwaterowanie w hotelach w krajach Ibeoamerykańskich.

Capacidad en hoteles y establecimientos asimilados, pernoctaciones de turistas internacionales y residentes y tasas de ocupación												
	Hoteles y establecimientos asimilados			Pernoctaciones						Tasa de ocupación		
	Habitaciones			de turistas internacionales			de turistas internos			(%)		
				(1000)			(1000)					
	2000	2006	2007*	2000	2006	2007*	2000	2006	2007*	2000	2006	2007*
Mundo	17.078.000	19.635.000	20.245.000									
Destinos Iberoamericanos	2.412.737	2.958.667	3.080.638									
en Americas	1.625.121	2.017.834	2.128.637									
Costa Rica	29.497	40.811	41.340	..	..	..	..	..	..	60	58	60
Cuba	38.072	48.726	47.103	10.323	14.905	14.514	3.262	3.256	3.001	74	61	61
Rep. Dominicana	51.916	63.206	..	32.849	31.247	..	..	..	..	70	73	72
El Salvador	4.899	6.518	7.264	3.133	8.310	7.269	..	..	..	61	61	57
Guatemala	16.230	19.372	42.726	..	..	..	..	..	..	..	46	48
Honduras	13.943	21.015	19.679	..	..	..	..	..	..	..	..	55
México	421.850	556.399	583.731	33.970	30.236	48.780	58.288	64.124	74.600	55	53	55
Nicaragua	3.320	5.889	6.233	300	366	708	96	245	286	..	..	..
Panamá	13.663	15.838	16.560	1.161	1.795	2.243	..	..	..	40	54	66
Argentina	170.935	195.267	206.502	..	9.782	10.785	..	32.965	35.748	..	45	46
Bolivia	15.795	21.791	..	991	964	916	1.293	1.447	1.464	24	..	28
Brasil	..	..	..	46.650	..	..	186.705	..	..	61	..	..
Chile	47.204	62.364	..	2.181	3.203	..	3.926	6.170	..	31	36	..
Colombia	47.104	..	..	..	..	..	..	..	..	43	..	58
Ecuador	36.726	44.046	52.127	..	..	..	..	..	..	..	..	..
Paraguay	4.894	5.355	5.560	755	..	..	..	..	..	45	45	46
Perú	114.581	142.791	..	2.702	5.367	..	11.828	18.406	..	27	..	..
Uruguay	16.052	14.350	13.216	2.565	2.791	2.964	..	..	776	..	..	..
Venezuela	76.016	74.976	74.976	5.338	..	..	..	..	..	..	79	77
en Europa	787.617	940.833	952.001									
Andorra	..	15.758	16.293	..	4.911	4.644	..	..	..	..	..	..
Portugal	97.709	117.565	117.976	24.102	25.216	26.773	9.693	12.350	12.965	42	41	43
España	677.134	810.591	821.143	143.762	151.940	155.428	83.382	115.088	116.815	59	56	56

Fuente: Organización Mundial del Turismo (OMT) ©

(Cifras procedentes de la OMT, septiembre 2007)

Źródło: Raport- Turismo en Iberoamérica en 2007

W 2007 roku, iberoamerykańskie miejsca turystyczne dysponowały ok. 3.1 milionem miejsc w hotelach, co stanowi 15% w stosunku do całego świata. Największa pojemność odpowiada Hiszpanii (821 mln miejsc hotelowych), potem Meksyk(584 mln). Argentyna, Peru (dane z 2006 r.) oraz Portugalia przewyższają 100 mln miejsc. Salvador (7 mln), Nikaragua (6mln) i Paragwaj (5.6 mln.) z kolei mają mniejszą pojemność hotelową. Względne dane, podkreślają ważność turystyki wewnętrznej, krajowej, a szczególnie w krajach takich jak Brazylia(124 mln w 2005 r.), Meksyk (75mln), Argentyna(36 mln) , Peru (18 mln w 2006 r.) ilość pobytów turystów krajowych była dwa , trzy razy wyższe niż odwiedzających międzynarodowych.

Ta sytuacja kontrastuje w stosunku do Hiszpanii i Portugalii , gdzie liczbę przebywających turystów międzynarodowych w hotelach i innych miejscach noclegowych przewyższa odwiedzających krajowych włącznie podwajając ten wskaźnik w przypadku Portugalii.

W praktyce, chociaż liczba turystów krajowych mogłaby przewyższać międzynarodowych w wielu przypadkach, większość ich (turystów krajowych) ma zwyczaj dedykować jedną część proporcjonalnie ważniejszą w ich wydatkach na zakwaterowania poza hotelowe (apartamenty, chatki, rezydencje prywatne itd.) lub korzystają z mieszkań krewnych lub przyjaciół.

Tabela 24. Zakwaterowanie wybierane najczęściej wśród turystów podróżujących do Brazylii.

Tabela 11. Zakwaterowanie.					
.	1998	1999	2000	2001	2002
Hotel	80.0%	73.5%	72.8%	69.8%	67.0%
Rodzina / Przyjaciele	16.0%	17.5%	16.9%	19.8%	22.3%
Wynajęty apartament	3.4%	7.4%	3.2%	6.6%	4.0%
Własny apartament	-	-	1.9%	1.9%	3.8%
Obozowanie	-	-	1.5%	0.2%	0.5%
Inni	0.6%	1.6%	3.7%	1.7%	2.3%

Źródło: <http://www.v-brazil.com/tourism/> 10.04.2009

1.6 Dochody z turystyki przyjazdowej

Proceso del turismo internacional en Iberoamérica, 2000-2007														
	Población (millones)	Llegadas de turistas internacionales ¹						Ingresos por turismo internacional ²						
		Costo			Variación			Costo			Variación por llegada por cápita			
		(1000)			%			(millones \$ EE.UU.)			%			
		2007	2000	2006	2007*	2007*	07/06	00-07*	2000	2006	2007*	2007*	07/06	2007*
Mundo	6.552	683.000	847.000	903.000	100	6,6	4,1	475.000	743.000	856.000	100	15,2	950	131
Destinos Iberoamericanos	604	107.475	124.306	128.257	14,2	3,2	2,6	60.028	96.982	109.823	12,8	13,2	855	182
en América	548	44.531	52.606	54.554	6,0	3,7	2,9	24.818	37.483	41.897	4,9	11,8	770	76
Costa Rica	4	1.088	1.725	1.980	0,2	14,8	8,9	1.302	1.732	2.029	0,2	17,1	1.025	457
Cuba	11	1.741	2.150	2.119	0,2	-1,4	2,8	1.737	1.969	1.982	0,2	0,7	935	176
Rep. Dominicana	9	2.978	3.965	3.980	0,4	0,4	4,2	2.860	3.917	4.026	0,5	2,8	1.010	489
El Salvador	7	795	1.279	1.339	0,1	4,7	7,7	217	793	847	0,1	6,8	630	119
Guatemala	13	-	-	1.448	0,2			482	1.013	1.199	0,1	18,4	830	90
Honduras	8	471	739	831	0,1	12,6	8,5	260	488	557	0,1	14,0	670	74
México	105	20.641	21.353	21.424	2,4	0,3	0,5	8.294	12.177	12.901	1,5	5,9	600	123
Nicaragua	6	486	749	800	0,1	6,8	7,4	129	231	255	0,0	10,6	320	42
Panamá	3	484	843	1.103	0,1	30,8	12,5	458	960	1.185	0,1	23,4	1.075	354
Argentina	39	2.909	4.173	4.562	0,5	9,3	6,6	2.904	3.344	4.313	0,5	29,0	945	110
Bolivia	10	319	515	556	0,1	7,9	8,3	68	244	259	0,0	6,1	465	26
Brasil	189	5.313	5.017	5.026	0,6	0,2	-0,8	1.810	4.316	4.953	0,6	14,8	985	26
Chile	17	1.742	2.253	2.507	0,3	11,3	5,3	819	1.222	1.419	0,2	16,1	565	86
Colombia	48	557	1.053	1.199	0,1	13,2	11,5	1.030	1.554	1.669	0,2	7,4	1.400	35
Ecuador	14	627	841	937	0,1	11,5	5,9	402	490	637	0,1	30,0	680	46
Paraguay	6	289	388	416	0,0	7,0	5,3	73	91	102	0,0	12,6	245	17
Perú	28	828	1.635	1.812	0,2	10,9	11,8	837	1.577	1.938	0,2	22,9	1.070	69
Uruguay	3	1.968	1.749	1.752	0,2	0,2	-1,6	713	588	809	0,1	35,3	460	253
Venezuela	28	469	748	771	0,1	3,0	7,4	423	768	817	0,1	6,4	1.060	30
en Europa	55	62.944	71.700	73.704	8,2	2,8	2,3	35.210	59.499	67.926	7,9	14,2	920	1.225
Andorra	0,07	2.949	2.227	2.189	0,2	-1,7	-4,2	-	-	-	-	-	-	-
Portugal	11	12.097	11.282	12.321	1,4	9,2	0,3	5.243	8.377	10.132	1,2	20,9	820	956
España	45	47.898	58.190	59.193	6,6	1,7	3,1	29.967	51.122	57.795	6,8	13,1	975	1.288

Fuente: Organización Mundial del Turismo (OMT) ©

(Cifras procedentes de la OMT, septiembre 2007)

¹ La serie llegada de turistas se refiere a 'llegadas de turistas internacionales a las fronteras' (excluyendo los visitantes del día), excepto en Colombia y Ecuador donde la serie se refiere a 'llegadas de visitantes internacionales a las fronteras'.

² Incluye ingresos por turistas y visitantes del día.

Źródło: Raport- Turismo en Iberoamérica en 2007

Szacuje się, że dochody regionów turystycznych iberoamerykańskich za turystykę międzynarodową, wzrosły do 110 miliardów dolarów amerykańskich w 2007 roku. Co stanowi 13% w stosunku do całego świata.

Kierunki europejskie emitują największą część pieniędzy (68 miliardów dolarów), podczas gdy kierunki turystyczne amerykańskie zaledwie 42 miliardy dolarów. Hiszpania jest krajem, który osiąga największe zyski (58 miliardów dolarów), Meksyk 13 miliardów a Portugalia 10 mln dolarów. Brazylia zarabia 5 miliardów dolarów za turystykę międzynarodową, podczas gdy Republika Dominikany i Argentyna 4 miliardy. Wpływy za turystykę międzynarodową reszty kierunków turystycznych jest niższy od 1 miliarda

dolarów. Średni dochód za przyjazdy do krajów latynoamerykańskich wynosi od 855 dolarów, jeśli chodzi o populację szacuje się 182 dolary na głowę. Większe wpływy za przyjazdy są w Kolumbii (1400 dolarów). Tak samo Panama, Kostaryka, Republika Dominikany, Peru Wenezuela przekraczają tysiąc dolarów za przyjazdy. Wpływy za przyjazdy międzynarodowe w krajach latynoamerykańskich wzrosły prawie o 50 miliardów dolarów od roku 2000.

Wpływy iberoamerykańskie w obu Amerykach zwiększyły się o 17 miliardów dolarów w ciągu ostatnich siedmiu lat, podczas gdy wpływy na samym Półwyspie Iberyjskim 33 miliardy dolarów więcej. A jednak, w tym ostatnim przypadku potwierdza się spadek dolara w stosunku do euro w tym okresie.

Turystyka międzynarodowa – równowaga opłat- saldo dodatnie:

Dla krajów docelowych, wpływy z turystyki międzynarodowej liczy się jako wpływy z eksportu i rozumie się jako wpływy pochodzące ze wszystkich typów transakcji na konsumpcję dóbr i usług przez odwiedzających z zagranicy(np.: usługi noclegowe, wyżywienie, paliwo, zakupy). To stosuje się także w przypadku wycieczkowiczów jak i turystów.

3.1 Rynek emisji turystycznej

1.1 turystyka krajowa

Domestic tourism is a key market segment for the tourism industry in Brazil. In 2005, 51 million Brazilian nationals made ten times more trips than foreign tourists and spent five times more money than their international counterparts. The main destination states in 2005 were:

São Paulo (27,7%), Minas Gerais (10,8%), Rio de Janeiro (8,4%), Bahia (7,4%) and Santa Catarina (7,2%).

The top three state by trip origin were São Paulo (35,7%), Minas Gerais (13,6%) and Rio de Janeiro (8,2%). In terms of tourism revenues, the top earners by state are São Paulo (16,4%) and Bahia (11,7%).

For 2005 the three main trip purposes were visiting friends and family (53,1%), sun and beach(40,8%), and cultural tourism(12,5%).

1.2 Tourism by regions of Brazil

Southeast Region

- Rio de Janeiro
- Rio de Janeiro State: Angra dos Reis, Paraty, Resende, Visconde de Mauá, Itatiaia National Park, Petrópolis, Vassouras, Teresópolis, Serra dos Órgãos, Nova Friburgo, Saquarema, Arraial do Cabo, Cabo Frio, Búzios, Ilha Grande
- Espírito Santo: Vitória, Vila Velha, Guarapari, Anchieta, Piúma, Domingos Martins, Santa Teresa
- Minas Gerais: Belo Horizonte, Sabará, Ouro Preto, Congonhas, Mariana, Lavras, São João del Rei, Tiradentes, Diamantina, Caxambu, São Lourenço, São Thomé das Letras, Caparaó National Park, Pico da Bandeira, Serra do Cipó National Park
- São Paulo
- São Paulo State: São Sebastião, Ilhabela, Boiçucanga, Guarujá, Santos, Iguape, Cananéia, São Vicente, Campos do Jordão, Campinas, Ribeirão Preto, São José dos

Campos, Sorocaba, Americana, Araçatuba, Araraquara, Araras, Atibaia, Barretos, Birigüi, Botucatu, Bragança Paulista, Itu, Jaú

Southern Region

- Paraná: Curitiba, Morretes, Antonina, Paranaguá, Ilha do Mel, Superagüi National Park, Foz do Iguaçu, Iguaçu Falls
- Santa Catarina: Florianópolis, Ilha de Santa Catarina, Joinville, Blumenau, Itapema, Balneário Camboriú
- Rio Grande do Sul: Porto Alegre, Torres, Aparados da Serra National Park, Serra Gaúcha, Canela, Gramado

Center-West Region

- Distrito Federal: Brasília
- Goiás: Goiânia, Chapada dos Veadeiros National Park, Pirenópolis, Goiás Velho, Caldas Novas, Emas National Park, Araguaia River
- Mato Grosso: Cuiabá, The Pantanal, Chapada dos Guimarães National Park, Barra do Garças, Alta Floresta, Cáceres, Barão de Melgaço, Poconé
- Mato Grosso do Sul: Campo Grande, Corumbá, Bonito, Ponta Porã, Aquidauana, Coxim, Jardim

Northeast Region

- Bahia: Salvador, Cachoeira, Lençóis, Morro de São Paulo, Ilhéus, Porto Seguro, Arraial d'Ajuda, Trancoso, Chapada Diamantina National Park, Abrolhos Marine National Park
- Pernambuco: Recife, Olinda, Itamaracá, Igarassu, Caruaru, Fazenda Nova, Nova Jerusalém, Garanhuns, Triunfo, Fernando de Noronha
- Ceará: Fortaleza, Aracati, Canoa Quebrada, Jericoacoara, Tatajuba, Camocim, Sobral, Baturité, Ubajara National Park, Juazeiro do Norte
- Sergipe: Aracaju, Laranjeiras, São Cristóvão, Estância, Propriá
- Alagoas: Maceió, Penedo
- Paraíba: João Pessoa, Baía da Traição, Sousa
- Rio Grande do Norte: Natal

- Piauí: Teresina, Sete Cidades National Park, Parnaíba, Serra da Capivara National Park
- Maranhão: São Luís, Lençóis Maranhenses National Park, Alcântara, Imperatriz, Carolina

North Region

- Amazonas: Manaus, Parintins, Tefé, Mamirauá
- Pará: Belém, Ilha de Marajó, Santarém
- Tocantins: Palmas, Ilha do Bananal, Natividade
- Amapá: Macapá, Oiapoque
- Roraima: Boa Vista, Monte Roraima
- Rondônia: Porto Velho, Guajará-Mirim, Guaporé Valley
- Acre: Rio Branco, Xapuri, Brasília, Assis Brasil

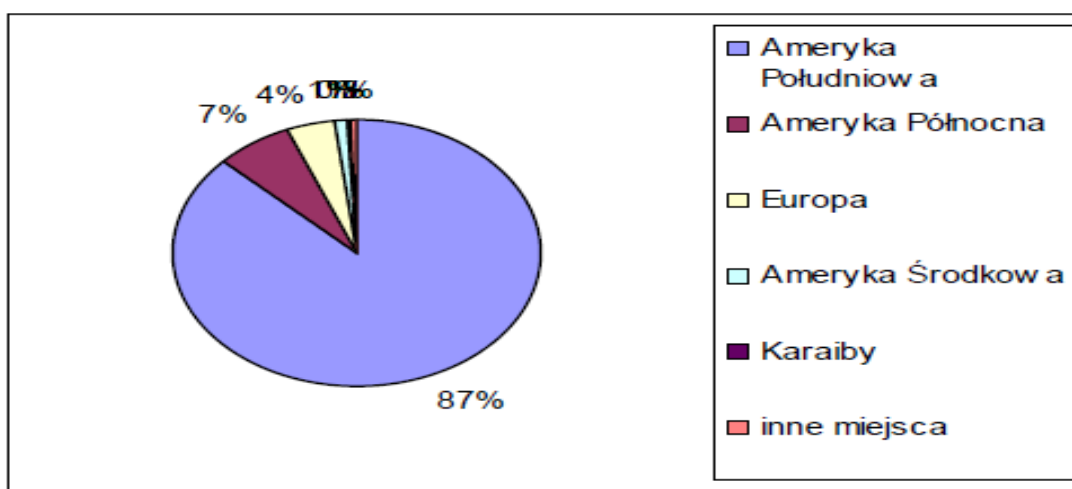
Tabela 1. Sposób spędzania czasu wolnego przez Brazylijczyków, wybierane usługi, destynacji, transport, miejsca noclegu.

Main Purpose of Trips	Leisure, recreation vacations	41,28
	Visit family and friends	38,50
	Business and Professional	9,40
Age Groups	25 to 44 years	37,20
	Under 15 years	27,20
	15 to 24 years	16,80
Sex	Male	49,30
	Female	50,70
Type Of Lodging Used	Homes of Family or Friends	60,40
	Hotel	6,50
	Rented Home	7,50
Type of Transportation Used	Bus	43,20
	Private vehicle	40,30
	Taxi	9,10
Services Used	Food and Beverages	30,40
	Shopping	19,90
	Transportation	16,60
Total		20,50

Źródło: <http://www.ibge.gov.br/home/> 10.04.2009 r.

1.3 Turystyka zagraniczna

Większość wyjazdów ma miejsce do krajów na Kontynencie Południowo Amerykańskim. Niewielka tylko część Turystów z Brazylii, jako cel swojej wyprawy wybrała inne kontynenty. Jeśli chodzi o wyjazdy zagraniczne to aż 87,2% Brazylijczyków wyjechało do krajów Ameryki Południowej, 6,6% udało się do Krajów Ameryki Północnej. Natomiast 4,2% wybrało Europę, jako cel swojej podróży. Bardzo mało Brazylijczyków 1,2 % wybiera Kraje Ameryki Środkowej a jeszcze mniej 0,3% wybiera Karaiby. Pozostałe Kontynenty są odwiedzane w śladowych ilościach.

Wykres 1. Procentowy udział kontynentów w recepcji turystów brazylijskich

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Brazylijskiego Instytutu Statystycznego.

1.4. Wyjazdy do krajów sąsiadujących

Turyści brazylijscy najczęściej wyjeżdżają do sąsiadujących krajów. Odwiedzanymi państwami są: Boliwia, Peru, Argentyna, Paragwaj. Kolejnym krajem chętnie odwiedzanym przez Brazylijczyków w Ameryce Północnej są Stany Zjednoczone. Najchętniej jednak, jako destynacji turystyczną wybierają kraje sąsiednie, ze względu na bliską odległość, brak konieczności otrzymania wizy czy paszportu, a także ze względów biznesowych.

1.5 Środki transportu najczęściej używane przez Turystów Brazylijskich

Do najpopularniejszych środków transportu należą: samochód lub autobus. Korzysta z nich 69,4% Brazylijczyków. 30,3% korzysta z transportu lotniczego a tylko 0,3% korzysta z drogi morskiej.

1.6 2007 COUNTRY RANKINGS FOR BRAZIL WITHIN WORLD

	2007			2017		
BRAZIL	Absolute Size	Relative Size	Growth1	Absolute Size	Relative Size	Growth2
Personal Travel & Tourism	16	85	42	17	82	80
Business Travel	12	---	65	14	---	93
Government Expenditures	10	112	129	14	110	138
Capital Investment	15	134	32	15	128	19
Visitor Exports	41	138	68	47	152	119
Other Exports	30	70	30	28	65	16
Travel & Tourism Demand	18	---	32	19	---	56
T&T Industry GDP	13	114	113	16	121	138
T&T Economy GDP	13	136	77	15	134	79
T&T Industry Employment	5	111	43	5	115	95
T&T Economy Employment	6	132	29	5	127	48

Źródło: World travel & tourist council

12007 Real Growth Adjusted for Inflation; 22008-2017 Annualized Real Growth Adjusted for Inflation

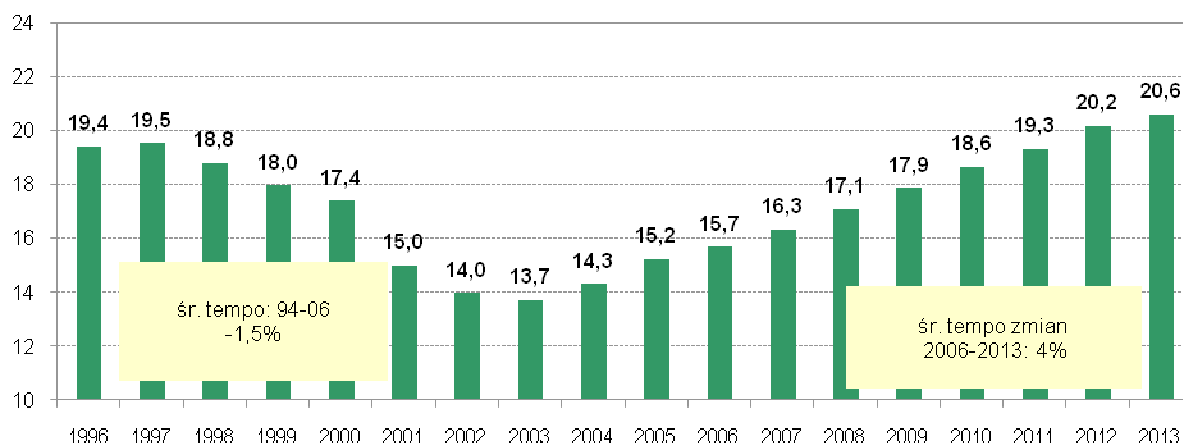
Total 176 Countries or 13 Regions (Largest/Highest/Best is Number 1; Smallest/Lowest/Worst is Number 176 or 13; 0 is

Aggregate Region no Ranking)

IV. Znaczenie rynku turystycznego Brazylii dla Polski.

1.1 Przyjazdy turystów zagranicznych do Polski w mln osób.

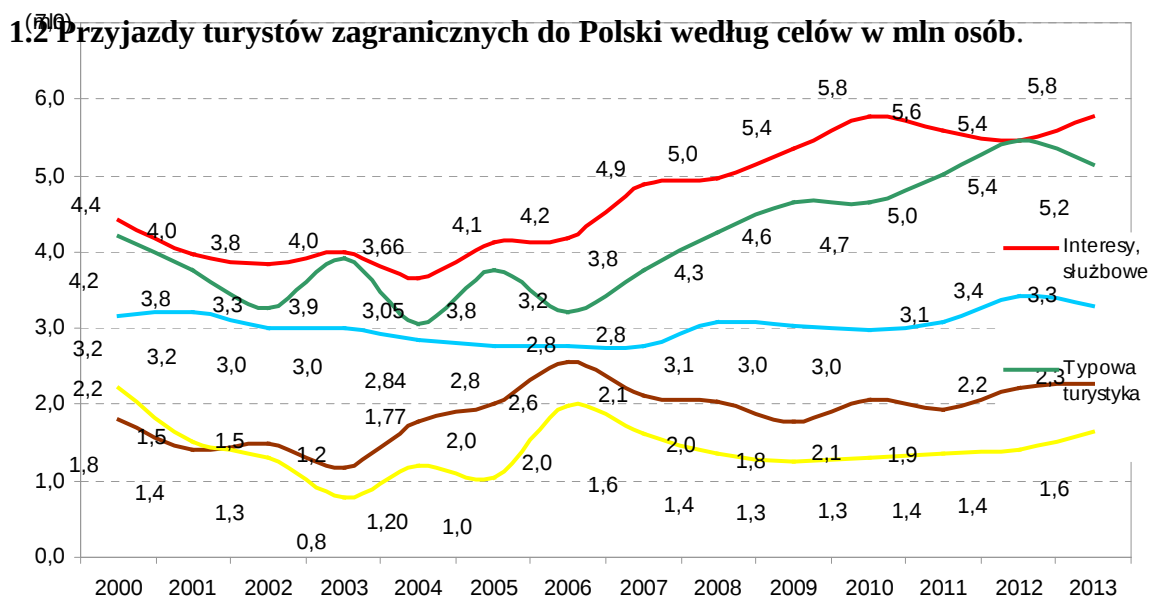
(mln)

Wykres 1: Przyjazdy turystów zagranicznych do Polski w mln osób

Źródło: oszacowania i prognozy Instytutu Turystyki

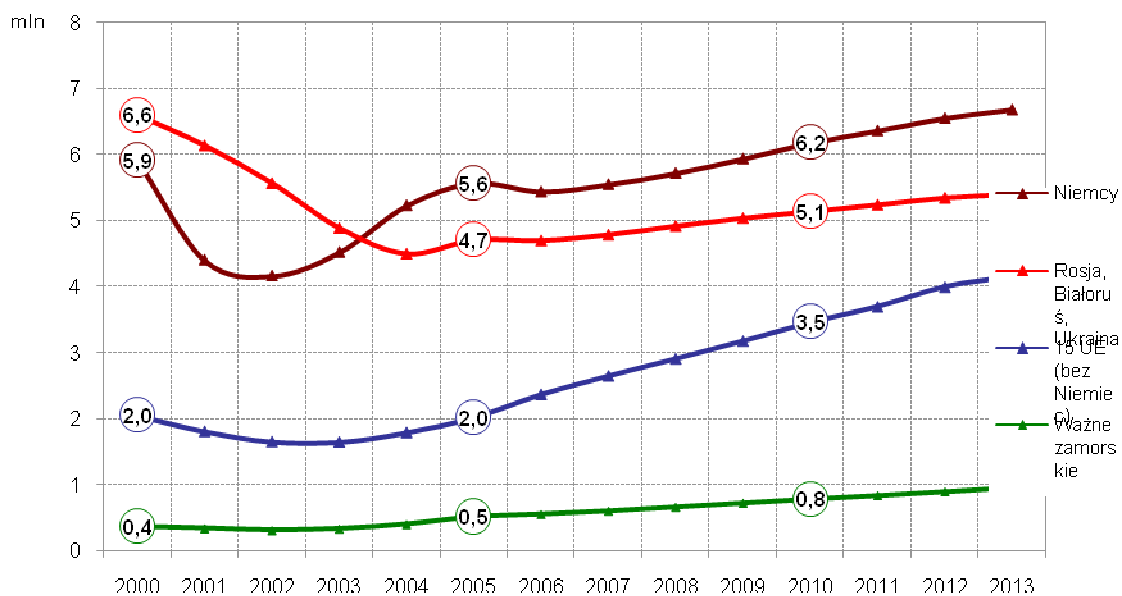
W opracowanych prognozach Instytut Turystyki zakłada, że liczba gości zagranicznych w bazie noclegowej będzie rosła szybciej (średni wzrost na poziomie 4,7%) niż liczba turystów zagranicznych odwiedzających Polskę (wzrost o 4,0%). Zakłada się bowiem szybszy wzrost liczby turystów o zachowaniach typowych dla krajów europejskich przy jednoczesnym wzroście liczby obiektów noclegowych o europejskim standardzie usług.

Wykres 2. Przyjazdy turystów zagranicznych do Polski według celów

Źródło: oszacowania i prognozy Instytutu Turystyki

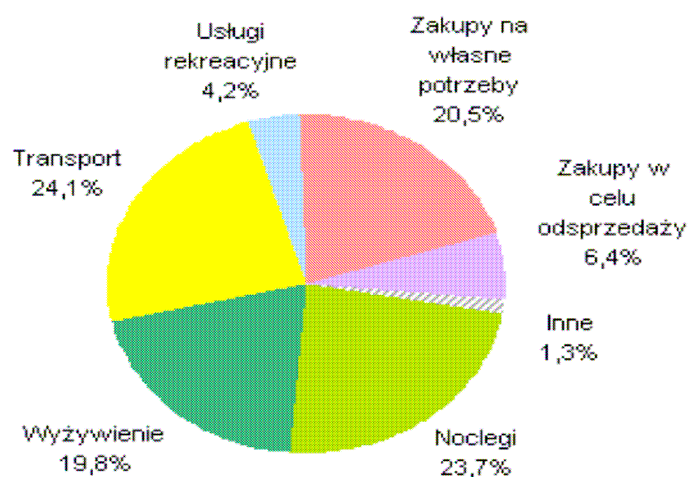
1.3 Przyjazdy turystów zagranicznych do Polski według grup krajów w latach 2000-2013.

Wykres 3 Przyjazdy turystów zagranicznych według grup krajów.

Źródło: Oszacowania i prognozy Instytutu Turystyki

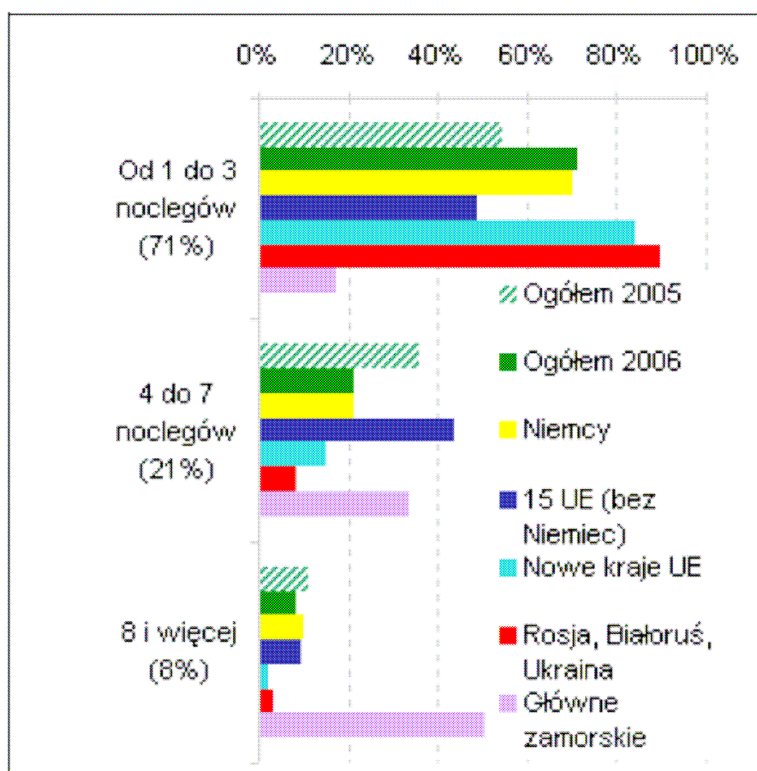
1.4 Wydatki turystów na poszczególne usługi.

Wykres 4. Wydatki turystów
Źródło: www.pot.gov.pl 29.04.2008

Turyści zagraniczni wydają najwięcej na transport, w drugiej kolejności na zakupy dla zaspokojenia własnych potrzeb, w następnej kolejności jest wyżywienie.

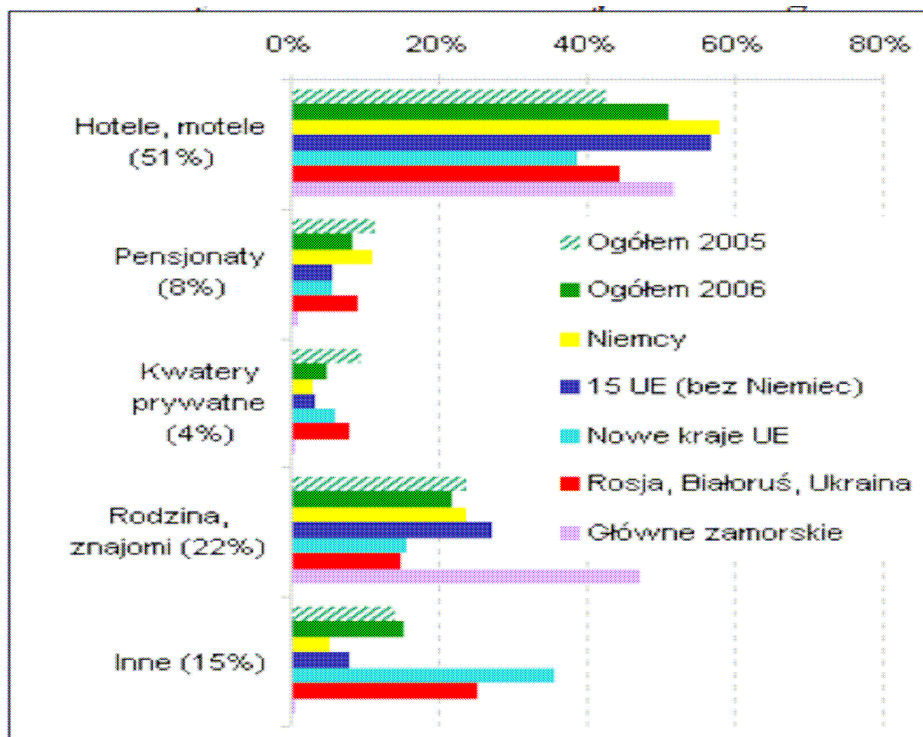
1.5 Ilość spędzonych noclegów w Polsce przez turystów zagranicznych

Wykres 5. Ilość noclegów spędzonych przez turystów zagranicznych w Polsce
Źródło: www.pot.org.pl 29.04.2009

W większości turyści odwiedzający Polskę spędzają od 1 do 3 noclegów. Jeżeli chodzi o kraje zamorskie to w ponad 40 % spędzają oni w Polsce 8 i więcej dni.

1.6 Zakwaterowanie, z jakiego korzystają turyści przyjeżdżający do Polski.

Wykres 6. Zakwaterowanie, z jakiego korzystają turyści zagraniczni.
Źródło: www.pot.gov.pl 29.04.2009

Głównie turyści korzystali z usług hoteli i moteli. Na uwagę zasługuje fakt, że turyści z krajów zamorskich w większości preferują pobyt u rodziny i znajomych.

1.7 WSKAŹNIK UŻYTECZNOŚCI TURYSTYKI ZAGRANICZNEJ WUTZ 2008

Opracowanie na zlecenie i dla potrzeb Polskiej Organizacji Turystycznej

Tabel 2. Wskaźniki cząstkowe dla rynków emisyjnych dane za 2007 r.

Lp.	Kraj	Wielkość wydatków w Polsce		Wielkość wydatków w Polsce na 1 turystę ²		Liczba turystów odwiedzających Polskę		Korzystający z polskich hoteli		Turysci w Polsce jako % mieszkańców		Łącznie wartości standaryzowane
		w mln USD	wartość stand.	w USD	wartość stand.	w tys.	wartość stand.	w tys.	wartość stand.	w %	wartość stand.	
22	Szwajcaria	37,6	0,0058	652	0,2153	56	0,0078	25,7	0,0263	0,7	0,0352	0,2904
23	Kanada	60,6	0,0098	696	0,2334	76	0,0116	18,4	0,0182	0,2	0,0109	0,2839
24	Belgia	52,9	0,0085	489	0,1494	106	0,0173	50,0	0,0531	1,0	0,0475	0,2758
25	Czechy	481,0	0,0826	131	0,0043	165	0,0285	57,7	0,0616	1,6	0,0761	0,2531
26	Portugalia	38,7	0,0060	581	0,1865	66	0,0097	13,8	0,0131	0,6	0,0295	0,2448
27	Finlandia	28,1	0,0042	355	0,0953	75	0,0114	36,4	0,0381	1,4	0,0672	0,2162
28	Grecja	12,8	0,0015	517	0,1608	24	0,0017	9,9	0,0088	0,2	0,0101	0,1830
29	Moldawia	13,5	0,0016	307	0,0757	44	0,0055	1,9	0,0000	1,2	0,0550	0,1378
30	Słowacja	204,7	0,0347	120	0,0000	70	0,0105	21,2	0,0213	1,3	0,0616	0,1282
31	Korea PłD	19,3	0,0026	322	0,0820	60	0,0086	26,5	0,0272	0,1	0,0058	0,1262
32	Chiny	6,6	0,0005	365	0,0992	18	0,0006	15,1	0,0146	0,001	0,0000	0,1148
33	Australia	14,2	0,0018	316	0,0795	45	0,0057	12,7	0,0119	0,2	0,0101	0,1090
34	Słowenia	5,5	0,0003	222	0,0414	23	0,0015	7,6	0,0063	1,2	0,0546	0,1041
35	Bulgaria	15,3	0,0020	227	0,0432	66	0,0097	6,0	0,0045	0,9	0,0412	0,1006
36	Kazachstan	10,2	0,0011	319	0,0807	32	0,0032	2,4	0,0006	0,2	0,0098	0,0953
37	Chorwacja	7,7	0,0006	219	0,0401	35	0,0038	5,8	0,0043	0,8	0,0378	0,0866
38	Turcja	13,1	0,0016	274	0,0623	48	0,0063	10,0	0,0089	0,1	0,0030	0,0821
39	Rumunia	16,8	0,0022	183	0,0253	90	0,0143	14,3	0,0137	0,4	0,0198	0,0753
40	Brazylia	4,0	0,0000	268	0,0598	15	0,0000	5,4	0,0039	0,008	0,0003	0,0640

Źródła danych: wydatki ogółem i na 1 turystę – badania IT, korzystający z hoteli – GUS, liczba turystów – badania IT i dane GUS, liczba ludności w innych krajach – World's Bank.

² Dla wskaźnika wydatków w Polsce na 1 turystę za względu na jego specyficzny rozkład i wartości przyjęto połowę wielkości wartości wystandaryzowanej, tym samym obniżając jego znaczenie w ukształtowaniu się końcowej wartości WUTZ.

Źródło: 29.04.2009

Tabela 3. Wskaźniki użyteczności turystyki zagranicznej 2008 r.

WSKAŹNIK UŻYTECZNOŚCI TURYSTYKI ZAGRANICZNEJ WUTZ 2008 Wskaźniki cząstkowe dla rynków emisyjnych dane za 2007 r.

Lp.	Kraj	Wydatki na wyjazdy zagran. 2007 r.		Wzrost wydatków w latach 2002-2007		Wydatki wyjeżdżających na 1 mieszk. w 2007 r.		Łącznie wartości standaryzowane
		w mln USD	wartość stand.	w mln USD	wartość stand.	w USD	wartość stand.	
1	Niemcy	83,0	1,0000	30,3	0,9806	1004	0,4022	2,3828
2	W. Brytania	72,6	0,8744	30,9	1,0000	1190	0,4783	2,3527
3	USA	81,6	0,9831	20,8	0,6726	271	0,1029	1,7586
4	Norwegia	11,6	0,1377	6,55	0,2107	2468	1,0000	1,3484
5	Francja	35,2	0,4227	15,5	0,5016	571	0,2254	1,1497
6	Kanada	25,1	0,3007	13,4	0,4337	761	0,3030	1,0374
7	Belgia	16,5	0,1969	6,3	0,2039	1557	0,6279	1,0287
8	Szwecja	13,9	0,1655	6,6	0,2123	1527	0,6160	0,9938
9	Holandia	19,1	0,2283	6,0	0,1942	1165	0,4679	0,8904
10	Szwajcaria	10,9	0,1292	4,2	0,1345	1444	0,5819	0,8456
11	Hiszpania	19,7	0,2355	13,0	0,4207	439	0,1716	0,8278
12	Irlandia	6,9	0,0809	3,15	0,1019	1568	0,6327	0,8155
13	Australia	14,3	0,1703	8,2	0,2654	681	0,2705	0,7062
14	Rosja	22,3	0,2669	11,0	0,3549	157	0,0568	0,6786
15	Austria	10,6	0,1256	1,1	0,0356	1277	0,5138	0,6750
16	Dania	7,4	0,0870	0,5	0,0162	1358	0,5468	0,6500
17	Włochy	23,15	0,2772	6,25	0,2010	390	0,1516	0,6298
18	Korea PłD	18,2	0,2174	7,75	0,2496	375	0,1457	0,6127
19	Chiny	24,3	0,2911	8,9	0,2880	18,4	0,0000	0,5791
20	Japonia	26,5	0,3176	-0,15	0,0000	207	0,0771	0,3947
21	Finlandia	3,4	0,0386	1,4	0,0453	642	0,2544	0,3383
22	Brazylia	8,2	0,0966	5,8	0,1877	43	0,0100	0,2943
23	Izrael	3,3	0,0374	0,8	0,0259	458	0,1796	0,2429
24	Słowenia	1,1	0,0109	0,5	0,0146	550	0,2170	0,2425
25	Czechy	3,6	0,0411	2,0	0,0647	350	0,1352	0,2410
26	Portugalia	3,9	0,0447	1,65	0,0519	368	0,1427	0,2393
27	Estonia	0,6	0,0048	0,4	0,0129	462	0,1809	0,1986
28	Węgry	2,95	0,0332	1,25	0,0389	292	0,1117	0,1838
29	Łotwa	0,9	0,0085	0,7	0,0211	391	0,1522	0,1818

Źródło: wydatki ogółem na 1 turystę – badania IT, korzystający z hoteli-GUS 29.04.2009

- a) Zasady i metodologia obliczania wskaźnika w 2008 nie uległa modyfikacjom w stosunku do stosowanej w 2007 r.
- b) Niekwestionowanym liderem rankingu według wartości ogólnej WUTZ (dla 8 wskaźników) pozostają Niemcy. Ich przewaga nad pozostałymi krajami wynika jednak głównie z różnicy wartości wskaźników dla Polski.
- c) Stosunkowo wysokie wartości ogólne WUTZ 2008 uzyskuje (prócz Niemiec) dla: Wielkiej Brytanii, USA, Norwegii, Francji, Litwy. W tej grupie znalazła się także Szwecja. O ile jednak dla Litwy jest to rezultat znaczenia wskaźników dla Polski, to dla pozostałych krajów o ich pozycji decydują wskaźniki związane z ich aktywnością wyjazdową mierzona wydatkami.
- d) Prócz Niemców do krajów o największej wartości wskaźników (standaryzowanych) dla Polski należą: Litwa, Białoruś, Ukraina, Łotwa i Estonia, tj. państwa z Polską graniczące lub – jak w przypadku Łotwy i Estonii – o dużym znaczeniu ruchu tranzytowego, wymuszonego położeniem geograficznym.
- e) W rankingu wskaźników dla Polski relatywnie wysokie miejsce zajmuje Japonia za sprawą bardzo dużej przewagi w wydatkach jednostkowych (na 1 turystę) nad pozostałymi krajami.
- f) Z krajów niegraniczących z Polską najwyższa pozycja przypada Wielkiej Brytanii. Wskazuje to na kluczowe znaczenie Zjednoczonego Królestwa w tej grupie krajów. Kolejne miejsca zajmują (w tej grupie krajów): USA, Japonia, Norwegia i Włochy.
- g) Wartości średnie dla grupy wskaźników dla Polski i dla świata uzyskane na podstawie danych za 2007 r. potwierdzają, że tylko w przypadku 8 krajów są to dla Polski różnice dodatnie. Do tej grupy należą: Republiki Bałtyckie, Białoruś, Mołdawia, Kazachstan, Ukraina i Węgry. Oznacza to, że są to kraje o stosunkowo niewielkim znaczeniu dla turystycznych wydatków świata.

- h) Różnica w średniej wartości standaryzowanego wskaźnika w grupie wskaźników „dla Polski” i „dla świata” wskazuje na różnicę w znaczeniu poszczególnych rynków z obu tych perspektyw. **Im większa wartość dodatnia tym dany kraj emisyjny ma większe znaczenie dla Polski w stosunku do ogólnej aktywności wyjazdowej mierzonej wydatkami. Im większa wartość ujemna tym efekt (użyteczność) dla Polski jest mniejsza w stosunku do potencjału (mierzonego wydatkami na wyjazdy), jaki prezentuje sobą dany kraj.** Największa wartość ujemna dotyczy: Wielkiej Brytanii, Norwegii, USA, Francji, Kanady, Szwecji i Holandii, tj. krajów będących w czołówce rankingu wartości tej grupy wskaźników częściowych WUTZ, która odnosi się do wydatków rynków emisyjnych ogółem. W pewnym uproszczeniu można powiedzieć, że na tych rynkach ponosimy największe straty w stosunku do ich potencjału, jaki jest realizowany w turystyce wyjazdowej.
- i) Jeśli chodzi o zmiany w rankingu WUTZ 2008 w stosunku do 2007 w odniesieniu do wszystkich 8 wskaźników częściowych to 14 krajów nie zmieniło swojej pozycji. Należą do nich m.in. Niemcy, Wlk. Brytania, USA, Norwegia i Francja. 13 krajów znalazło się na pozycji niższej, z czego najbardziej spadły: Ukraina (o 8 pozycji), Włochy i Korea (o 7 pozycji), Rosja, Chiny i Japonia (o 6 pozycji). Pozycja 13 krajów poprawiła się, z czego najbardziej znacząco: Łotwy (9 pozycji w górę), Szwajcarii (8 pozycji), Hiszpanii i Austrii (o 6 pozycji) oraz Kanady (o 5 pozycji).
- j) W przypadku rankingu uwzględniającego tylko wartość wskaźników dla Polski wzrost pozycji w stosunku do WUTZ 2007 był udziałem 15 krajów, a najbardziej znacząco przesunęły się w górę: Irlandia, Norwegia i Szwajcaria (8 pozycji), Mołdawia (o 7 miejsc) i Portugalia (o 6 miejsc). 15 krajów obniżyło swoją pozycję, z czego najbardziej Chiny i Brazylia (o 12 miejsc), Australia (o 9 miejsc), Rosja i Czechy (o 6 miejsc). 10 krajów nie zmieniło swojej pozycji w stosunku do miejsca zajmowanego rok wcześniej.
- k) W przypadku zmiany wartości WUTZ ogółem (8 wskaźników) to WUTZ 2008 w stosunku do 2007 największe wzrosty miał w przypadku Łotwy, USA, Kanady,

Estonii i Wlk. Brytanii. Natomiast przy porównaniu do WUTZ 2006 kraje były te same, tylko kolejność nieco zmieniona: USA, Estonia, Łotwa, Kanada i Wlk. Brytania. W stosunku do WUTZ 2007 największe spadki wartości miały Chiny i Korea PŁD, natomiast w stosunku do WUTZ 2006 największy spadek miała Japonia, a następnie Chiny i Korea.

- l) W uwzględnieniu wartości wskaźników tylko dla Polski (5 wskaźników) najbardziej wyraźna zmiana *in plus* w stosunku do WUTZ 2007 dotyczyła Łotwy, Estonii, a następnie Norwegii, Irlandii i Szwajcarii. Spadek był udziałem m.in. Chin, Australii i Brazylii, a w mniejszym stopniu jeszcze 3 innych krajów, choć w znacznie mniejszym stopniu. W stosunku do wartości WUTZ 2006 największy wzrost wartości wskaźnika dotyczył Łotwy, Estonii, Wielkiej Brytanii, Irlandii i Norwegii. A w grupie ze spadkiem wartości wskaźnika częściowego dla Polski znalazły się Chiny, Brazylia, Korea, Australia i Japonia. Wartość wzrostów zdecydowanie przekraczała wartość spadków, co świadczy o zmniejszeniu się dystansu pomiędzy liderami dla poszczególnych wskaźników częściowych, a większością pozostałych krajów. Tendencja ta zarysowała się już przy porównaniu WUTZ 2007 do WUTZ 2006.
- m) W grupie wskaźników dla świata WUTZ 2008 w stosunku do WUTZ 2007 zwiększył swoją wartość przede wszystkim w przypadku USA, Szwecji, i Kanady. Dla Korei PŁD, Chin, Włoch, Norwegii, Belgii i 7 innych krajów wystąpił spadek wartości. W porównaniu do WUTZ 2006 największy wzrost wartości miały USA, Kanada, Brazylia, Szwecja i Australia. Należy odnotować, że w grupie krajów o wyrazistych wzrostach 2006-2008 znalazły się także
- n) Słowacja, Czechy, Estonia i Łotwa. Największy spadek był w przypadku Japonii, Austrii, Włoch, Francji, Chin i Korei PŁD. Ogółem spadek wartości WUTZ 2008 w stosunku do WUTZ 2006 wystąpił dla 20 krajów, a suma 3 wartości spadków przewyższa sumę wartości wzrostów.⁴

⁴ Źródło: www.pot.gov.pl 29.04.2009

1.8 Polonia z Brazylii

Pierwsze wiadomości o Polakach na terenie Brazylii pochodzą z okresu walk Hiszpanów i Portugalczyków o ten kraj z Holandią; w armii hol. zasłynęli K. Arciszewski i Z. Szkop. Po wojnach napoleońskich przybyli do Brazylii pierwsi uchodźcy polit., następnie uczestnicy pol. powstań nar. (m.in.: A. Przewodowski, Trompowsky, F. Rozwadowski, B. Rymkiewicz, A. Brodowski, H. Babiński); przyczynili się oni do umocnienia państwowości oraz rozwoju życia gosp. i kult. nowego kraju. Za początek emigracji zarobkowej uważa się przybycie do Brazylii (1869) 16 rodzin z Górnego Śląska, które osiedliły się w Paranie (pomagał im E. Saporski-Woś) i zał. pierwszą pol. kolonię Pilarzinho; nasilenie emigracji z ziem pol. do Brazylii przypada na tzw. gorączkę brazylijską. Ogółem do 1914 znalazło się w Brazylii ponad 150 tys. pol. emigrantów. Od I wojny świat. fala emigr. opadła, pewne nasilenie nastąpiło 1914–22 i 1928–31; ogółem 1918–39 przybyło do Brazylii ok. 50 tys. Polaków; w czasie II wojny świat. Prawdopodobnie — 3 tys. Polaków; po jej zakończeniu osiedliło się ich w Brazylii kilkanaście tysięcy. Pierwsza pol. organizacja Towarzystwo Polskie im. Tadeusza Kościuszki (zał. 1890); w tym samym roku zał. w Rio de Janeiro towarzystwo Zgoda; pierwsza pol. szkoła powstała 1876 w Orleans (H. Durski); 1892 K. Szulc zaczął wydawać w Kurytybie „Gazetę Polską w Brazylii”. W 1918–38 Polonia brazylijska przejawiała większą aktywność społ. i polit.; zwiększyła się liczba organizacji, wzrosła liczba szkół pol. (1935 — ponad 300). W 1929 w Paranie powstała Pol. Partia Republikańska z profesorem Sz. Kossobudzkim na czele, która wprowadziła do Kongresu Stanowego 2 deputowanych; dalszy rozwój życia społ.-polit. Polonii zahamowały wyd. 1938 dekrety, zmierzające do likwidacji w Brazylii odrębności narodowościowych. W czasie II wojny świat. Polonia brazylijska zał. sieć Kom. Niesienia Pomocy Ofiarom Wojny w Polsce; utworzyła Związek Ochotników Pol. z Ameryki Południowej (przewodniczący W. Breowicz); ok. 580 ochotników wstąpiło do Pol. Sił Zbrojnych.

Liczbę Polaków w Brazylii szacuje się obecnie na 800 tys.; większe skupiska w stanach: Parana, Rio Grande do Sul (Erechim), Santa Catarina, São Paulo, Espírito Santo i Rio de Janeiro. Działalność Polonii skupia się w licznych organizacjach, zwł. w Paranie (União Juventus, Tow. Pol. im. Tadeusza Kościuszki, Tow. im. marszałka J. Piłsudskiego, zał. 1905), Rio de Janeiro (Tow. Dobroczynne „Polonia”, zał. 1890), São Paulo (Rada Organizacji Polonijnych, zał. 1866) i Pôrto Alegre (Tow. „Polonia”, zał. 1898); od 1990 są

podejmowane próby zjednoczenia organizacji polonijnych, powstały BRASPOL i konkurencyjna POLBRAS. Jednym z ważniejszych czasopism jest „Lud”. W Kurytybie znajduje się siedziba Pol. Misji Katol. (w Brazylii pracuje wielu pol. księży i zakonników). Polonia brazylijska wniosła duży wkład w życie gosp. Brazylii (ponad 200 tys. ha wykarczowanej puszczy, blisko 1 mln ha ziemi uprawianej obecnie), kult.-nauk. (Z. Ziemiński, W. Romanowski, Z. Wieliczka, A. Rydygier, Kossobudzki, J. Szymański, Cz. Bieżanko) i polit. (m.in.: R. Wachowicz, T. Sobociński, A. Bobiński, F. Gryzelko). Polonia brazylijska zorganizowała uroczyste obchody Tysiąclecia Chrztu Polski, a 1971 obchodziła stulecie emigracji pol. w Brazylii. Mimo upływu czasu i postępujących procesów asymilacyjnych Polonia brazylijska pozostaje jednym z żywiej działających centrów polonijnych na świecie.

1.9 Podsumowanie

Polska jest wciąż dla Brazylijczyków destynacją rzadziej wybieraną. Wynika to z położenia geograficznego tych dwóch Państw. Znaczne oddalenie oraz wysokie koszty podróży wpływają niekorzystnie na decyzje odwiedzenia naszego kraju. Jednak istniejąca polonia Brazylijska to element motywujący do odwiedzenia miejsca swojego pochodzenia i swoich korzeni.

Brazylijczycy w większości podróżują po Ameryce Południowej. Wnika to zapewne z mnogości walorów kulturalnych i przyrodniczych tego kontynentu, ale ma tu także znaczenie finansowe i administracyjne (brak konieczności starania się o wizę i inne dokumenty umożliwiające wjazd do kraju).

V. Zakończenie

1.1 Brazil's travel & tourism outlook

Brazil Travel & Tourism is expected to generate BRL184.5 bn (US\$79.3 bn) of economic activity (Total Demand) in 2007, growing (nominal terms) to BRL443.7 bn (US\$123.0 bn) by 2017.

- a) Total Demand is expected to grow by 7.2% in 2007 and by 5.3% per annum, in real terms, between 2008 and 2017. 2007.
- b) Total Demand represents 1.1% of world market share.
- c) Brazil T&T Economy employment is estimated at 5,876,000 jobs in 2007, 6.4% of total employment, or 1 in every 15.5 jobs.
- d) By 2017, this should total 7,773,000 jobs, 6.8% of total employment or 1 in every 14.8 jobs.⁵

Tabela 1. WTTC's Top Ten Industry Growers – Demand (2007 US\$ mn)

Regional Position	World Position	Country	US\$ mn
1	10	Mexico	140.450.0
2	18	Brazil	70.419.7
3	41	Argentina	22.751.3
4	45	Venezuela	15.765.8
5	53	Chile	11.213.9
6	62	Peru	7.698.7
7	72	Cuba	5.384.3
8	77	Cost Rica	4.233.2
9	84	Ecuador	3.768.5
10	88	Guatemala	3.371.2

⁵ Źródło: Raport World Travel&Tourism Council 2007

W krajach Iberoamerykańskich Brazylia zajmuje drugie miejsce pod względem popytu w przemyśle turystycznym.

Źródło: Raport World Travel&Tourism Council 2007

Tabela 2. WTTC's Top Ten Job Creators

(2008-2017 Employment Growth, Jobs)

Regional Position	World Position	Country	Per cent
1	11	Mexico	4.6
2	25	Guatemala	4.0
3	35	Costa Rica	3.4
4	55	Ecuador	3.0
5	59	Peru	2.9
6	71	Venezuela	2.7
7	82	Cuba	2.5
8	102	Brazil	2.2
9	116	Argentina	1.6
10	141	Chile	1.3

Źródło: Raport World Travel&Tourism Council 2007

Z raportu wynika że Brazylia zajmuje ósme miejsce wśród krajów Iberoamerykańskich pod względem przyrostu zatrudnienia w tym kraju w latach 2008-2017.

Tabela 3. WTTC's Top Ten Visitor Exports

(2007, US\$ mn)

Regional Position	World Position	Country	US\$ mn
1	18	Mexico	14,922.3
2	41	Brazil	5,345.8
3	46	Argentina	4,245.9
4	55	Cuba	2,898.6
5	62	Costa Rica	2,303.3
6	63	Chile	2,296.3
7	69	Peru	1,646.1
8	82	Guatemala	1,152.5
9	92	Venezuela	875.2
10	104	Ecuador	543.0

Źródło: Raport World Travel&Tourism Coincil 2007

1.2 2007 COUNTRY RANKINGS FOR BRAZIL WITHIN WORLD

Tabela 4. 2007 Country ranking for Brazil within world.

	2007			2017		
BRAZIL	Absolute Size	Relative Size	Growth1	Absolute Size	Relative Size	Growth2
Personal Travel & Tourism	16	85	42	17	82	80
Business Travel	12	---	65	14	---	93
Government Expenditures	10	112	129	14	110	138
Capital Investment	15	134	32	15	128	19
Visitor Exports	41	138	68	47	152	119
Other Exports	30	70	30	28	65	16
Travel & Tourism Demand	18	---	32	19	---	56
T&T Industry GDP	13	114	113	16	121	138

T&T Economy GDP	13	136	77	15	134	79
T&T Industry Employment	5	111	43	5	115	95
T&T Economy Employment	6	132	29	5	127	48

Źródło: Raport World Travel&Tourism Council 2007

1.3. Podsumowanie

Jak pokazują statystyki turystyka w Brazylii będzie rozwijać się w różnych swych dziedzinach. Perspektywy dla lat 2007-2017 ukazują, że rozwinie się w szczególności turystyka indywidualna, biznesowa, turystyka związana z wyjazdami rządowymi. W sektorze gospodarki przychody z turystyki będą rosnąć. Wszystko wskazuje na to, że przyszłość dla Brazylijskiej turystyki rysuje się optymistycznie.

Światowe trendy mówią że ludzie coraz częściej będą wybierać takie formy turystyki gdzie woda, słońce, plaża i związana z nimi wypoczynkowa forma turystyki będzie podstawowym składnikiem oferty wyjazdowej. Brazylia doskonale spełnia te warunki. Mnogość pięknych nadmorskich kurortów to wielki atut tego Państwa.

Brazylia ma wiele do zaoferowania. Walory przyrodnicze, kulturowe sprawiają, że każdy może, w tak ogromnym państwie znaleźć coś dla siebie! Coś co go zadowoli i spełni jego potrzeby. Dlatego autor zaprasza do podróżowania i poznawania tego wspaniałego kraju.⁶

⁶ Źródło: Opracowanie własne na podstawie raportu World Travel&Tourism Council 2007

Bibliografia

1. *Geografia turystyczna świata*. Cz.2/pod red. Jadwigi Warszzyńskiej, Warszawa: Wydaw.Naukowe PWN, 2000, s. 361-368.
2. Przewodnik *Brazylia*, Gazety Wyborczej wyd. 2006
3. *Ameryka Południowa cz.2*, wyd. Pascal 1998

Strony internetowe

1. <http://www.soletravel.pl/?site=99&k=12&all=0>
2. http://www.wttc.org/bin/pdf/original_pdf_file/latinamerica.pdf
3. <http://www.wttc.org/bin/pdf/temp/brazil.html>
4. http://www.unwto.org/facts/eng/pdf/publications/turismo_iberoamerica_08_sp.pdf
5. <http://www.wttc.org/bin/pdf/temp/brazil.html>
6. http://www.wto.org/english/res_e/statistics/its2008_e/its08_world_trade_dev_e.htm
7. <http://www.braziltour.com/site/en/home/index.php>
8. <http://www.unwto.org/facts/eng/publication.htm#9>
9. <http://www.wttc.org/bin/pdf/temp/brazil.html>
10. http://www.wttc.org/bin/pdf/original_pdf_file/latinamerica.pdf
11. <http://www.lonelyplanet.com/brazil/transport/getting-there-away>
12. http://en.wikipedia.org/wiki/Tourism_in_Brazil
13. <http://www.v-brazil.com/tourism/>
14. <http://www.pot.gov.pl/>

15. www.ibge.gov.br

16. www.gus.pl

17. www.stat.gov.pl

18. <http://www.bored.com/ebooks/>

Spis rysunków

Rozdział I

Brak

Rozdział II

1. Wykres: Destinos Ibeoameric : Turismo receptor..... 30
2. Wykres: Przyjazdy turystów do wybranych Państw w tym do Brazyli.....33

Rozdział III

Brak

Rozdział IV

1. Wykres: Przyjazdy turystów zagranicznych do Polski.....56
2. Wykres: Przyjazdy turystów zagranicznych do Polski według celu w mln osób.....57
3. Wykres: Przyjazdy turystów zagranicznych według grup krajów.....57
4. Wykres: wydatki turystów.....58
5. Wykres: Ilość noclegów spędzonych przez turystów zagranicznych w Polsce.....58
6. Wykres: Zakwaterowanie, z jakiego korzystają turyści zagraniczni.....59

Rozdział V

Brak

Spis tabel

Rozdział 1

1. Tabela: Podział administracyjny Brazylii.....	8
2. Tabela: Demografia w poszczególnych regionach Brazylii.....	9
3. Tabela: Statystyka demograficzna.....	10

Rozdział 4

1. Tabela: Panorama del Turismo Internacional en Iberoamérica 2000-2007.....	29
2. Tabela: Przyjazdy do Brazylii według państw 2006-2007 r.	31
3. Tabela: Age of tourists.....	34
4. Tabela: Occupation of tourists	34
5. Tabela: Average Income	35
6. Tabela: Average income by country	35
7. Tabela: Purpose of the trip.....	36
8. Tabela: Staying and spending by purpose of trip.....	37
9. Tabela: Sources of information	37
10. Tabela: Most visited cities	38
11. Tabela: Organization of the trip.....	39
12. Tabela: Means of lodging.....	39
13. Tabela: Spending and income.....	40
14. Tabela: Length of stay.....	41
15. Tabela: Average spend per year per person.....	41
16. Tabela: Average spending by country.....	42
17. Tabela: Repeat visits to Brazil.....	43
18. Tabela: Intentions to return to the country.....	43
19. Tabela: Main destination visited by international tourists in 2019.....	44
20. Tabela: Tourists who have intention to return to Brazil , by country.....	45
21. Tabela: Przyjazdy turystyczne wybranymi środkami transport.....	46
22. Tabela: Długość pobytu i wydatki według celu podróży.....	46
23. Tabela: Zakwaterowanie z hotelach w krajach Iberoamerykańskich.....	47
24. Tabela: Zakwaterowanie.....	48

Rozdział III

1. Tabela: Sposób spędzania czasu wolnego przez Brazylijczyków.....	53
---	----

Rozdział IV

1. Tabela: Wskaźniki cząstkowe dla rynków emisyjnych 2007r.	60
2. Tabela: WUTZ 2008 r.....	60

Rozdział IV

1. Tabela: WTTC's top ten industry Growers –Demand (2007)	66
2. Tabela: WTTC's Top ten job Creators.....	67
3. Tabela: WTTC's top ten visitor Exports.....	67
4. Tabela: 2007 Country ranking for Brazil within world.....	68

Informacja (Wyrażam zgodę na opublikowanie wykonanego przeze mnie projektu na stronie AWF Kraków. Oświadczam, że został on wykonany zgodnie z obowiązującymi zasadami i nie narusza niczych praw autorskich)

Joanna Pruchnik